ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ГАЗЕТА ОФФИЦІАЛЬНАЯ, ПОЛИТИЧЕСКАЯ И ЛИТЕРАТУРНАЯ.

ВЫХОДИТЪ ПО ВТОРНИКАМЪ, ЧЕТВЕРГАМЪ И СУББОТАМЪ.

Цѣна: за годъ 10 р., съ пересылкою 12 р.
За полгода . 5 — — 6 —
За 3 мѣсяца . 3 — — 3 р. 50 к.
За 1 мѣсяцъ . 1 —

При Виленскомъ Вѣстникѣ выходитъ одинъ разъ въ недѣлю, по пятницамъ, *Виленскій Полицейскій Листокъ*. Цѣна за годъ 3 р., съ пересылкою 4 р. Лица, выписывающія Виленскій Вѣстникъ, за пересылку *Листка* ничего не платятъ.

N. 21. СУББОТА 22 ФЕВРАЛЯ 1864.

Контора редакціи въ Вильнѣ, насупротивъ дворца, въ гимназіальномъ зданіи.

За троекратныя объявленія, какъ казенныя, такъ и частныя, взимается за строку 17 к. сер.

За разсылку отдѣльныхъ объявленій взимается за 1000 экз. въ полъ листа 2 р., въ листъ 4 р. с.

ЧАСТЬ ОФФИЦІАЛЬНАЯ.

СОДЕРЖАНІЕ.

ВИЛЬНО.

Въ среду, 19 февраля, въ высокоторжественный день восшествія на престолъ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, г-нъ главный начальникъ края, въ 10 часовъ утра изволилъ принимать поздравленія отъ духовенства всѣхъ вѣроисповѣданій, военныхъ и гражданскихъ чиновъ, дворянства и представителей городскихъ сословій. Его высокопревосходительство, подходя къ каждому изъ отдѣльныхъ вѣдомствъ, удостоивалъ всѣхъ нѣсколькими привѣтливыми словами.

Въ тоже время представители 25 волостей временно - обязанныхъ крестьянъ вилкомирскаго уѣзда, 1 и 2 мировыхъ участковъ, поднесли всеподданнѣйшія письма на имя ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА при благодарственной запискѣ на имя его высокопревосходительства; при чемъ представили деньги 47 р. 43 к. отъ перваго и 100 руб. отъ втораго участка, съ просьбой употребить ихъ по усмотрѣнію его высокопревосходительства.

Въ письмахъ этихъ говорится, что за дарованіе свободы и общечеловѣческихъ правъ, просители, со всѣмъ ихъ потомствомъ, обязаны ГОСУДАРЮ неизмѣнной признательностію. Но какъ нѣкоторые изъ среди ихъ, по невѣжеству и изъ опасенія мести мятежниковъ, забыли свой вѣрноподданническій долгъ, а потому, въ великій день освобожденія ихъ отъ крѣпостной зависимости, они сочли своей обязанностію заявить о своихъ вѣрноподданническихъ чувствахъ, а также о готовности, въ случаѣ надобности, пожертвовать своею жизнію и достояніемъ.

Въ запискѣ временно-обязанные крестьяне приносятъ свою благодарность по случаю умиротворенія страны.

Его высокопревосходительство, поблагодаривъ депутатовъ и обѣщавъ представить ГОСУДАРЮ ИМПЕРАТОРУ всеподданнѣйшія ихъ письма, и сказавъ, что пожертвованныя деньги будутъ употреблены въ пользу тѣхъ, кто пострадалъ отъ мятежа, изволилъ пожаловать и возложить за оказанное содѣйствіе къ поимкѣ и преслѣдованію мятежниковъ, на нижепоименованныхъ крестьянъ серебряныя медали:

На георгіевской лентѣ: съ надписью „за храбрость“: 1 мироваго участка Роговецкой волости, старшинѣ Ивану Штетелису, и на Аннинской лентѣ, съ надписью „за усердіе“: старшинѣ Огировской волости Іосифу Войцеховскому, Прамуской волости Карлу Уселису, и 2 мироваго участка: Ованской волости Станиславу Бружасу и старшинѣ Оникштанской волости Матвѣю Ширменису.

Въ 10½ часовъ, въ церкви святотроицкаго монастыря, въ присутствіи генералитета, военныхъ и гражданскихъ чиновъ и при многочисленномъ стеченіи народа, преосвященнымъ Александромъ, епископомъ Ковенскимъ, викаріемъ Литовской епархіи, отслужена, соборнѣ, божественная литургія, по окончаніи коей, высокопреосвященнымъ Іосифомъ, митрополитомъ Литовскимъ и Виленскимъ совершено, съ колѣнопреклоненіемъ, молебствіе о здравіи и благоденствіи ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА и всего Августѣйшаго Его Дома, и при провозглашеніи многолѣтія, изъ Виленскихъ укрѣпленій сдѣланъ былъ сто одинъ пушечный выстрѣлъ. Въ тоже время совершены литургія и благодарственное молебствіе въ Дворцовой церкви, въ присутствіи г. главнаго начальника края и многихъ военныхъ и гражданскихъ чиновъ, и одновременно совершены были благодарственныя молебствія въ римско-католическомъ каѳедральномъ соборѣ, а также въ храмахъ другихъ исповѣданій.

Вечеромъ городъ былъ великолѣпно иллюминованъ. Множество щитовъ и вензелевыхъ изображеній Имени ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА, живописное освѣщеніе колоколенъ костеловъ; всѣ окна домовъ, залитыя огнями,— представляли торжественную, вполнѣ очаровательную картину. Густыя массы народа наполняли улицы и площади ярко освѣщеннаго города. Передъ началомъ представленія въ театрѣ исполненъ былъ гимнъ: „Боже, Царя храни!“ четырекратно повторенный по единогласному требованію публики. Въ залахъ дворянскаго клуба данъ былъ маскарадъ, въ пользу Виленскихъ дѣтскихъ пріютовъ, на которомъ было около 500 человѣкъ. (Полиц. Лист.)

ТЕЛЕГРАММА.

Варшава, 18 февраля.

Мятежники произвели нападеніе на Опатовъ, но не имѣли успѣха, и понеся большую потерю, бросились къ Св. Кресту, гдѣ и были разбиты генераломъ Ченгеры; куда направились ихъ остатки—еще не получено свѣдѣній, но отряды полковниковъ: Данилова, Эрнрота, Нельсена, Давыдова, подполковника Крылова и генерала Ченгеры гонятся за ними. Въ Кельце приведено болѣе 300 плѣнныхъ. Топоръ—начальникъ шайки, нападавшей на Опатовъ—повѣшенъ въ Опатовѣ. Настоящая фамилія Топора—Жвирждовскій. Мятежники кажется еще по льду перешли чрезъ Вислу въ разныхъ мѣстахъ, и между прочимъ, какъ уже извѣстно у Нове-Място, близъ Стопницы, перешло до 300 венгерцевъ. Къ этимъ перешедшимъ шайкамъ присоединились всѣ бродяги Радомской губерніи, собравшіеся по одиночкѣ въ юго-восточномъ ея углу.

(Рус. Инв. N 41)

Рядовой Псковскаго драгунскаго полка Андрей Купріянко и шляхтичъ Ковенскаго уѣзда Александръ Солубъ, по произведенному надъ ними военному суду, по полевому уголовному уложенію, оказались виновными въ нахожденіи въ нѣсколькихъ шайкахъ мятежниковъ, для присоединенія къ которымъ рядовой Купріянко бѣжалъ изъ полка, въ разбоѣ на мызѣ одного помѣщика и въ повѣшеніи двухъ шляхтичей близъ м. Кейданъ, при чемъ Солубъ начальствовалъ посланною для убійствъ партіею мятежниковъ, а Купріянко лично участвовалъ въ повѣшеніи одного изъ шляхтичей. За эти преступленія подсудимые Купріянко и Солубъ, по приговору военнаго суда, утвержденному мѣстнымъ начальствомъ, подвергнуты смертной казни—повѣшеніемъ 10-го сего февраля, въ 11-ть часовъ утра, въ г. Шавли, Ковенской губерніи.

Высочайшимъ приказомъ по министерству внутреннихъ дѣлъ, 17-го января, причисленъ къ министерству, членъ отъ правительства минскаго губернскаго по крестьянскимъ дѣламъ присутствія, отставной гвардіи капитанъ Пущинъ; съ производствомъ въ дѣйствительные статскіе совѣтники и съ сохраненіемъ права носить военный мундиръ.

(С. Поч. N. 27).

Состоявшій при Гродненскомъ губернскомъ правленіи, маіоръ Рапецкій, опредѣленъ Бѣльскимъ уѣзднымъ исправникомъ. Назначены Испр. должн. судебныхъ слѣдователей Брестскаго уѣзда: кол. рег. Арцыбашевъ въ 1 участокъ и тит. сов. Ефимовъ во 2 участокъ.

(Грод. Губ. В. N. 4).

Отставной генералъ - маіоръ Прасоловъ по ВЫСОЧАЙШЕМУ повелѣнію, въ 27 день декабря 1863 года состоявшемуся, назначенъ членомъ Гродненскаго губернскаго по крестьянскимъ дѣламъ присутствія, на мѣсто отставнаго штабсъ-капитана Ляхницкаго. Опредѣлены: стар. пом. правителя канцеляріи г. начальника Гродненской губерніи, титул. сов. Харламповичъ, младшимъ чиновникомъ особыхъ порученій; на должность старшаго помощника правителя канцеляріи г. начальника губерніи кол. секр. Макавеевскій, а на мѣсто сего послѣдняго, губ. секр. Полянскій; провинціальный секр. Ревякинъ, помощникомъ Бѣльскаго уѣзднаго исправника; удостоенный въ ИМПЕРАТОРСКОМЪ Московскомъ университетѣ степени лекаря и уѣзднаго врача, Левъ Гершунъ Сокольскимъ уѣзднымъ врачемъ.

(Грод. Губ. В. N. 6).

Опредѣляются: отставной тит. сов. Иванъ Журавскій, бухгалтеромъ Витебской палаты госуд. имуществъ, по продовольственному столу; причисленный къ губернскому правленію Станевичъ—секретаремъ Городокскаго уѣзднаго полицейскаго управленія; депутатъ Велижской квартирной коммиссіи, отъ дворянъ губ. секр. Рубецъ—Приставомъ 2 стана городокскаго уѣзда; губ. сек. Черницкій, засѣдателемъ Динабургскаго уѣзднаго суда, отъ правительства; отставной тит. сов. Петраковъ, на вакансію полицейскаго надзирателя въ г. Дриссѣ; кол. асс. Попенченко—на вакансію Динабургскаго уѣзднаго стряпчаго; тит. сов. Дородницкій— надзирателемъ Невельскаго уѣзднаго полицейскаго управленія; отставной кол. секр. Павелъ Штокмаръ—старшимъ помощникомъ надзирателя VIII округа питейно - акцизнаго управленія; отставной маіоръ Гриневичъ— смотрителемъ Полоцкаго тюремнаго замка. Исп. д. судебнаго слѣдователя Дриссенскаго уѣзда Ильинскій, переведенъ исп. долж. суд. слѣдователя 2 участка Витебскаго уѣзда. Отст. лейбъ-гвардіи поручикъ Михаилъ Семеновъ Кавецкій, утверждается: депутатомъ Витебскаго двор. депут. собранія, отъ дворянъ Велижскаго уѣзда; кол. сек. Григорьевскій, допущенъ къ исп. д. судебнаго слѣдователя Дриссенскаго уѣзда; причисляющійся секретарь Городокскаго уѣзднаго полицейскаго правленія Климашевскій — къ губернскому правленію съ увольненіемъ отъ должности; приставъ 2 стана Городокскаго уѣзда Петропавловскій, къ губернскому правленію съ увольненіемъ отъ занимаемой имъ должности, приставъ 2 стана Лепельскаго уѣзда, кол. рег. Карауловъ, для пользы службы, къ губернскому правленію, съ увольненіемъ отъ занимаемой имъ должности.

(Вит. Губ. N. 5).

Циркуляръ г. министра финансовъ гг. губернскимъ управляющимъ питейно-акцизными сборами и казеннымъ палатамъ, отъ 31-го января 1864 г. за N. 516.

Циркуляромъ 5-го сентября 1863 г. за N. 422 (Бирж. Вѣд. N. 316) о размѣрѣ акциза, слѣдующаго въ казну съ корчемныхъ пива и меда, пояснено, чтобы при продажѣ корчемныхъ пива и меда, а также въ случаѣ открытія противузаконнаго провоза сихъ напитковъ изъ мѣстъ, на которыя не распространяется положеніе о питейномъ сборѣ, или изъ за границы, въ пользу казны отчислялся акцизъ въ губерніяхъ великороссійскихъ, сибирскихъ и ставропольской по 30 коп., въ губерніяхъ западныхъ, малороссійскихъ, новороссійскихъ и бессарабской области по 20 коп. съ ведра проданныхъ пива и меда.

Нынѣ одинъ изъ управляющихъ питейно-акцизными сборами, вслѣдствіе послѣдовавшаго Высочайше утвержденнаго, 10-го декабря 1863 г., мнѣнія государственнаго совѣта объ измѣненіи размѣра акциза и патентнаго сбора съ пиво и медоваренныхъ заводовъ, возбудилъ вопросъ, въ какомъ размѣрѣ должно, при измѣненіи акциза, вносить въ казну акцизъ за продаваемые корчемные пиво и медъ?

Техническій комитетъ по пересмотру положенія о питейномъ сборѣ, въ видахъ устраненія препятствій къ развитію пиво и медоваренааго производства, предположилъ между прочимъ, чтобы акцизный сборъ съ ведра емкости заторнаго чана и пивоваренааго котла назначить такимъ образомъ, чтобы акцизъ на ведро готоваго пива составлялъ, соотвѣтственно содержанію въ пивѣ алкоголя, не болѣе 20 коп. сер. Принимая во вниманіе, что предположеніе техническаго комитета вошло въ представленіе министерства финансовъ въ государственный совѣтъ объ уменьшеніи размѣра акциза съ пива и меда и имѣлось въ виду при обсужденіи въ государственномъ совѣтѣ сего вопроса, я нахожу возможнымъ, чтобы и при продажѣ корчемныхъ пива и меда, а также, въ случаѣ открытія противузаконнаго провоза сихъ напитковъ изъ мѣстъ, на которыя не распространяется положеніе о питейномъ сборѣ, или изъ за границы, акцизъ съ проданныхъ пива и меда взыскивался въ казну *повсемѣстно* по 20 к. съ ведра.

О чемъ, въ отмѣну вышеупомянутаго циркуляра за N. 422, поставляю въ извѣстность гг. управляющихъ питейно-акцизными сборами и казенныя палаты, для надлежащаго, въ потребныхъ случаяхъ, руководства и исполненія.

Подписалъ: министръ финансовъ,
статсъ-секретарь *Рейтернъ*.

Скрѣпилъ: директоръ,
статсъ-секретарь *К. Гротъ*.

(Приб. къ Бирж. Вѣд. N 11)

— Циркуляръ г. министра финансовъ казеннымъ палатамъ, отъ 5-го февраля за N 227, относительно выдачи купеческихъ свидѣтельствъ раскольникамъ.

Одна изъ казенныхъ палатъ возбудила вопросы: 1) слѣдуетъ ли требовать отъ лицъ записывающихся въ купечество, удостовѣреній о принадлежности ихъ къ православію или единовѣрію и 2) должно ли включать въ купеческія свидѣтельства сектаторовъ выраженіе: „на временномъ правѣ.“

Вслѣдствіе сего, по соглашенію съ г. министромъ внутреннихъ дѣлъ, даю знать палатамъ, для предупрежденія подобныхъ вопросовъ, что послѣдній изъ нихъ положительно разрѣшается циркуляромъ отъ 13-го ноября 1863 г. N 2661, объявленнымъ въ Биржевыхъ Вѣдомостяхъ 15-го того же ноября N 403, а именно, что раскольники записываются въ купечество на общемъ основаніи съ лицами православнаго и другихъ исповѣданій. За симъ въ выдаваемыя имъ купеческія свидѣтельства не слѣдуетъ включать выраженіе: „на временномъ правѣ.“ Что же касается вопроса, должно ли отъ лицъ, записывающихся въ купечество, требовать удостовѣреній о принадлежности къ православію или единовѣрію, то подобныя удостовѣренія были установлены съ тою цѣлью, чтобы лица, принадлежащія къ расколу, не могли записываться въ постоянное купечество, а были бы приписываемы въ гильдіи на временномъ правѣ; съ изданіемъ же Высочайше утвержденнаго, 1-го января 1863 г., положенія о пошлинахъ за право торговли и другіе промыслы, на основаніи 22 ст. котораго предоставлено всякому брать купеческія свидѣтельства, съ сохраненіемъ настоящаго званія или съ перечисленіемъ въ купечество, и за разъясненіемъ въ означенномъ циркулярѣ, что сила этой статьи распространяется и на раскольниковъ, требованіе отъ лицъ, записывающихся въ купечество, удостовѣреній о принадлежности къ православію или единовѣрію, не имѣетъ болѣе законнаго основанія.

Подписалъ: министръ финансовъ,
статсъ-секретарь *Рейтернъ*.

Скрѣпилъ: управляющій
департаментомъ *Паржимскій*.

(Бирж. Вѣд. N 38).

ЧАСТЬ НЕОФФИЦІАЛЬНАЯ.

ВИЛЬНО.

На дняхъ я посѣтилъ здѣшній центральный архивъ древнихъ актовыхъ книгъ губерній Виленской, Гродненской, Ковенской и Минской и рѣшился подѣлиться съ читателями вынесенными оттуда впечатлѣніями.

Вопреки католической пропагандѣ, старавшейся истребить въ здѣшнемъ краѣ православіе и вообще русскій элементъ, уцѣлѣли юридическіе памятники, краснорѣчиво доказывающіе, что здѣшній край былъ исконно—русскимъ. Хранящійся въ Виленскомъ музеумѣ древностей первый литовскій кодексъ, или такъ называемый „статутъ литовскій“, первоначально былъ написанъ на русскомъ языкѣ. Всѣ актовыя книги судебныхъ мѣстъ, собранныя въ здѣшнемъ центральномъ архивѣ изъ четырехъ губерній, числомъ 19,440, заключающія въ себѣ акты крѣпостныхъ сдѣлокъ, судебныя опредѣленія и процессы, съ самаго начала, введенія судопроизводства въ литвѣ до конца 17 вѣка писаны по русски. Большая часть хранящихся въ архивѣ жалованныхъ грамотъ польскихъ королей и литов-

ИСТОРИЧЕСКІЯ ЗАМѢТКИ О ЛИТВѢ.

(*Соч. П. В. Кукольника.*)

(Продолженіе. См. N. 20).

Сколь ни чувствительны были такія несчастія для Витовта и его государства; но геній его въ короткое время нашелъ средства загладить слѣды пораженія и пожара, и сдѣлали его снова грознымъ и опаснымъ для сосѣдей. Съ Тамерланомъ заключенъ миръ. Монгольскій владыка прислалъ Литовскому князю богатые дары, въ числѣ коихъ находились 27 прекрасныхъ лошадей и верблюдъ. Городъ былъ отстроенъ, такъ что не осталось слѣдовъ опустошительнаго пожара.

Въ это время умерла королева Ядвига. Ягайло, опасаясь, чтобы со смертію ея не лишиться польской короны, рѣшился укрѣпить, по крайней мѣрѣ въ глазахъ Поляковъ, соединеніе Литвы съ Польшею. Въ 1400 году, прибывъ въ Вильно, онъ сдѣлалъ новый уговоръ съ Витовтомъ, по которому Литва и Польша должны составлять одно государство, обоимъ народамъ жить въ согласіи и исповѣдывать одну вѣру. Витовтъ объявленъ только пожизненнымъ владѣтелемъ, а по смерти его верховная власть должна была возвратиться къ королю. Витовтъ согласился на эти условія единственно потому, чтобы этимъ новымъ договоромъ навсегда уничтожить записи, сдѣланныя имъ нѣкогда въ пользу крестоносцевъ. Впрочемъ онъ цѣнилъ и уважалъ одинаково какъ тѣ такъ и другія условія, потому что ни тѣхъ ни другихъ не исполнялъ буквально. Договоръ 1400 г. не утвердилъ соединенія Литвы съ Польшею. Много еще должно было устранить препятствій и одолѣть сопротивленія, пока послѣдній изъ потомковъ Ягайлы не успѣлъ привести этого дѣла окончательно въ исполненіе.

Въ 1403 Витовтъ овладѣлъ Смоленскомъ.

Наконецъ наступила эпоха рѣшительнаго ослабленія ордена, который съ тѣхъ поръ началъ видимо клониться къ паденію. Свидригайло, удаленный отъ участія въ управленіи Литвою, старался подвигнуть снова крестоносцевъ противу Ягайлы и Витовта. Послѣдній, чувствуя, что существенную силу его державы составляютъ Русскія области, мало заботился о собственно Литовскихъ, въ особенности отдаленныхъ областяхъ; а потому легко обезоружилъ своихъ противниковъ, уступая имъ въ 1404 году Жмудь, надѣясь, также легко, при благопріятнѣйшихъ обстоятельсвахъ, отнять ее. И дѣйствительно, по прошести шести лѣтъ, Нѣмцы потеряли навсегда это пріобрѣтеніе по своей неосторожности и корыстолюбію. Въ 1408 году въ Литвѣ случился голодъ. Ягайло выслалъ изъ Польши 20 судовъ съ хлѣбомъ для вспомоществованія Литовцамъ. Крестоносцы, расчитывая, что Литовцы будутъ покупать у нихъ хлѣбъ во время голода, захватили эти суда, подъ предлогомъ, что въ нихъ находилось оружіе, и не смотря на требованія Ягайлы, не хотѣли возвратить ихъ; а вмѣстѣ съ тѣмъ задержали Литовскихъ купцевъ въ Рагнетѣ. Съ обѣихъ сторонъ начали приготовляться къ войнѣ. Витовтъ, взбунтовалъ Жмудь, выгналъ оттуда Нѣмцевъ, а въ 1410 году, соединясь съ Ягайлою, разбилъ ихъ на голову подъ Грунвальдомъ. Это былъ смертельный ударъ, нанесенный могуществу ордена. Магистръ Ульрихъ фонъ Юнингенъ, погибъ на мѣстѣ сраженія съ множествомъ союзныхъ князей и знатныхъ рыцарей. Орденъ былъ бы доведенъ до высочайшей степени униженія, еслибы побѣдители умѣли пользоваться побѣдою. Но Витовтъ, опасаясь слишкомъ усилить Ягайлу, и нежалая гибели ордена, въ которомъ могъ найти, въ случаѣ нужды, помощь противу Польши, оставилъ короля, подъ предлогомъ возникшихъ болѣзней въ войскѣ, и возвратился въ Вильно. Въ 1411 году заключенъ миръ, по которому Жмудь присоедина опять къ владѣніямъ Витовта.

Не смотря на частыя посѣщенія Вильна Ягайлою и дѣланные ему Витовтомъ великолѣпные пріемы, между двумя государями существовало согласіе только наружное, а въ самомъ дѣлѣ не было искренности и довѣрія. Поляки безпрестанно опасались, и не безъ причины, чтобы Литва совершенно не отдѣлилась отъ Польши. Для укрѣпленія соединенія обоихъ народовъ положено сдѣлать въ Городлѣ на Бугѣ съѣздъ, на который созваны были всѣ Литовскіе князья, бояре, и другія знатнѣйшія лица. На этомъ съѣздѣ въ 1413 году составленъ былъ извѣстный Городельскій актъ, коимъ даны Литвѣ совершенно польскія учрежденія, Литовскіе дворяне превращены въ шляхту, и получили польскіе гербы. Съ тѣхъ поръ Польша набрасывала Литвѣ все свое законы, управленіе, обычаи, языкъ, не оставляя ей ничего отечественнаго, не сообразуясь съ нуждами края, но заставляя ее соображаться съ чуждыми для ней законами. Заведено новое законоположеніе. Явились воеводы, каштеляны и проч. Первымъ Виленскимъ воеводой и старостою Жмудскимъ былъ Кежгайло.

(Продолженіе впредь)

скихъ великихъ князей писана по русски, а прочія по латыни. И что языкъ этотъ не славянскій, какъ утверждаютъ поляки, а русскій, доказывается сусцептами, или начальной формулой внесенія документовъ въ актовыя книги, въ коихъ именно сказано, что вносимый документъ писанъ по русски.

Вотъ только, что я желалъ сообщить читателямъ. (Сообщено).

ВИЛЬНО.

Вчера, 21 февраля, пріѣхалъ въ Вильно попечитель Виленскаго учебнаго округа дѣйст. ст. сов. Иванъ Петровичъ Корниловъ.

Корреспондентъ *Спб. Вѣд.* пишетъ отъ 13 февраля: Третьяго дня полиціею задержанъ одинъ еще весьма важный политическій преступникъ, именно Владиславъ Злотвинскій. Онъ состоялъ въ организаціи народовой и постоянно занимался передачею бандамъ всѣхъ распоряженій народнаго правленія, т. е. занималъ у организаторовъ мѣсто курьера. Для исполненія такихъ порученій онъ жилъ въ Варшавѣ, разумѣется, подъ фальшивыми паспортами и подъ разными предлогами постоянно выѣзжалъ изъ Варшавы и опять пріѣзжалъ обратно сюда. Полиціи варшавской хорошо были извѣстныя дѣйствія Злотвинскаго, но она не имѣла возможности арестовать его, потому что онъ тайно проходилъ черезъ рогатку, а въ самомъ городѣ жилъ съ фальшивыми паспортами. Въ продолженіе почти четырехъ мѣсяцевъ варшавская полиція слѣдила за нимъ и наконецъ только теперь ея старанія увѣнчались полнымъ успѣхомъ.

(Сѣв. Поч. N. 41).

Для безмезднаго снабженія наперсными крестиками православнаго населенія западно-русскаго края, св. синодъ пожертвовалъ тысячу руб., предоставивъ генералъ-лейтенанту Ахматову просить дѣйств. ст. сов. Батюшкова употребить эти деньги согласно ихъ назначенію.

На означенную сумму заказано 15.000 наперсныхъ, мельхіоровыхъ крестиковъ, по образцу, составленному академикомъ Солнцевымъ. Они будутъ отлиты къ 17 ч. апрѣля, и распредѣлены, согласно желанію св. синода, между Литовскою, Полоцкую, Могилевскою, Минскою, Кіевскою, Волынскою и Подольскою епархіями, соотвѣтственно числу ихъ православнаго населенія. При этомъ распредѣленіи, на сѣверо-западный русскій край будетъ послано 6.000, а на юго-западный русскій край 9.000 крестиковъ. О времени отправки будетъ особо публиковано.

(Сѣв. П. N. 42).

Изъ Царства польскаго. Въ Wiener Abendpost напечатанъ любопытный разсказъ, представляющій одинъ изъ эпизодовъ безумнаго польскаго дѣла,— эпизодовъ, которыми это дѣло такъ богато. Здѣсь наглядно, хотя и далеко не вполнѣ, обнаруживаются тайныя пружины, посредствомъ которыхъ революціонеры дѣйствовали и могли нѣкоторое время поддерживать безпорядки въ краѣ. Разсказъ извлеченъ изъ переписки одного управляющаго большими помѣстьями съ своимъ пріятелемъ и перепечатанъ изъ названной газеты въ Dzien. P. wsz., чѣмъ подтверждается достовѣрность всѣхъ подробностей разсказа.

Изъ письма этого управляющаго обнаруживается, что событія повторялись вездѣ въ одномъ и томъ же видѣ, какъ скоро землевладѣльцы спасали себя бѣгствомъ отъ вербовки въ шайки мятежниковъ: въ такомъ случаѣ они принуждены были передавать управленія своими имѣніями лицамъ, которыя по большей части состояли въ службѣ у тайнаго правительства. Вообще эта подземная власть имѣла и имѣетъ своею цѣлію отдѣлаться отъ землевладѣльцевъ, передать управленіе въ руки преданныхъ себѣ людей, затѣмъ добиться продажи имущества и обязать новаго владѣльца къ постоянной пропагандѣ. Въ описываемомъ здѣсь случаѣ помѣщикъ избѣгнулъ вліянія мятежниковъ, потому что жилъ за границею и назначилъ главноуправляющимъ своими помѣстьями человѣка вѣрнаго и энергическаго. Но зато не было сдѣлано угодное тайному жонду, требовавшему присутствія помѣщика и угрожавшему, въ случаѣ ослушанія, смертною карою. Помѣщикъ былъ на столько благоразуменъ, что не послушался приказанія. Но чтобы убѣдиться въ положеніи дѣлъ, онъ пригласилъ къ себѣ на совѣщаніе своего управляющаго. Шестинедѣльнаго отсутствія этого управляющаго было вполнѣ достаточно, чтобы донести о немъ русскимъ властямъ, какъ о человѣкѣ опасномъ и поддерживающемъ мятежъ. Между тѣмъ находившіеся въ имѣніи сторонники и агенты тайнаго жонда сумѣли притвориться совершенно преданными русскому правительству, введя такимъ образомъ въ заблужденіе русскія власти. Обыкновенная система дѣйствій польскихъ революціонеровъ состоитъ въ томъ, чтобы забрать въ свои руки завѣдываніе имѣніями, и для этого партія, прибѣгающая къ убійствамъ изъ-за угла, не останавливается ни передъ какою наглостью, ни передъ ложною присягою.

Управляющій, возвращаясь въ Польшу, былъ извѣщенъ на прусской границѣ однимъ евреемъ о совершившемся въ помѣстьяхъ землевладѣльца. Еврей умолялъ его ѣхать туда секретно, ибо мятежники получили приказаніе схватить его. Русскія пограничныя власти встрѣтили управляющаго, какъ сторонника революціи, не смотря на то, что онъ предъявилъ законное полномочіе своего владѣльца, вполнѣ преданнаго русскому правительству. Доносы имѣли уже нѣкоторый успѣхъ. Но какъ только русскія власти убѣдились, что всѣ бумаги находятся въ порядкѣ, управляющій получилъ дозволеніе продолжать свою поѣздку въ имѣніе.

„Мой пріѣздъ (пишетъ онъ къ своему пріятелю) вызвалъ въ имѣніи всеобщее изумленіе, ибо распустили обо мнѣ самые дурные слухи и полагали, что при ожидавшихъ меня большихъ затрудненіяхъ въ дорогѣ, мое появленіе было рѣшительно невозможнымъ. А потому не мало стоило мнѣ труда доказать русскимъ властямъ, что я и впредь остаюсь уполномоченнымъ графа, и получилъ на это оффиціальное признаніе. Но никому не было по нутру мое возвращеніе. Жители помѣстья хотѣли воспользоваться бывшими безпорядками, съ намѣреніемъ разбогатѣть на счетъ графа. Мои враги, съ помощію поддѣльныхъ документовъ, предстали передъ русскими властями и оффиціалистами помѣстья, въ качествѣ уполномоченныхъ помѣщика и разсказывали всѣмъ, что графъ уволилъ меня и передалъ, за пренебреженіе его интересами, въ руки прусскихъ судовъ. Эти господа воспользовались моимъ отсутствіемъ, чтобы обезпечить себя на продолжительное время. Деньги съ арендаторовъ были взысканы, а часть продуктовъ продана. Сверхъ того было уже дѣломъ рѣшеннымъ — при сборѣ 10-процентной подати, ожидаемой съ каждымъ днемъ—продать помѣстья или отдать ихъ въ администрацію правительства. Главный мой непріятель имѣлъ надежду поселиться въ имѣніи, въ званіи русскаго секвестратора. Я уже провелъ нѣсколько дней въ А., но не могъ еще дѣйствовать по дѣлу графа. Въ моихъ глазахъ продавали разные предметы изъ сосѣднихъ помѣстій моего довѣрителя, и когда я хотѣлъ этому воспротивиться и уволить не медля оффиціалиста, — онъ жаловался на меня полиціи, которая снова утвердила его въ прежней должности. Даже самъ губернаторъ принялъ меня съ недовѣріемъ и при прощаніи оставилъ мнѣ весьма мало надежды на покровительство властей по исполненію моихъ обязанностей.

„Мое положеніе было отчаянно. Мнѣ нельзя было отправиться въ сосѣднія имѣнія, не утвердившись предварительно въ главномъ помѣстьи. Мои враги знали также, что тамъ ожидаютъ меня мятежники. Я вторично отправился съ своимъ полномочіемъ къ губернатору, и на этотъ разъ мнѣ болѣе посчастливилось. Губернаторъ обѣщалъ мнѣ помощь, на сколько позволяло ему его положеніе, но въ то же время предостерегъ меня, чтобы я не возвращался въ А., но управлялъ дѣлами изъ главнаго помѣстья, ибо иначе онъ не ручался за мою жизнь. Мятежники приклеили, именно въ А., декретъ, въ силу котораго, именемъ такъ называемаго національнаго правительства, я былъ приговоренъ къ смертной казни *за укрывательство значительныхъ средствъ, необходимыхъ для защиты и содержанія повстанцевъ*, а также за неоднократную измѣну. Но этотъ декретъ показался мнѣ поддѣльнымъ и изданнымъ для того, чтобы застращать меня и принудить возвратиться въ Пруссію: русскій отрядъ, заходившій въ А., сорвалъ декретъ и препроводилъ его къ губернатору, который и показалъ мнѣ его. Губернаторъ раздѣлялъ, правда, мое убѣжденіе на счетъ декрета, но совѣтовалъ мнѣ быть какъ можно осторожнѣе, ибо множество подобныхъ распоряженій приведены въ исполненіе мятежниками.

„Получивъ такимъ образомъ увѣреніе въ поддержкѣ со стороны правительства, я рѣшился на энергическую мѣру и не медля уволилъ отъ должностей по имѣніямъ всѣхъ опасныхъ противниковъ. Для этого пришлось прибѣгнуть къ содѣйствію полиціи. Одинъ изъ уволенныхъ за сопротивленіе былъ посаженъ на восемь дней въ тюрьму. Удаленіе опасныхъ агентовъ революціи было событіемъ столь же важнымъ для главнаго помѣстья, какъ и для всѣхъ владѣній графа. Многіе полагали вымѣстить свой гнѣвъ не только на мнѣ, но и на графѣ — дѣло, при теперешнихъ обстоятельствахъ, тѣмъ болѣе легкое, что наглость и ложная присяга составлютъ главное оружіе мятежниковъ для борьбы съ противниками. Еслибъ я обнаружилъ слабость — мое паденіе было бы неизбѣжно. Мои враги сдѣлали на меня такъ много доносовъ губернатору, что послѣдній рѣшился велѣть арестовать меня. Я узналъ объ этомъ во-время, а потому могъ предотвратить арестованіе. Мнѣ удалось это сдѣлать единственно потому, что я поспѣшно приготовился къ выѣзду въ главный городъ, чтобы лично представиться генералу и оправдаться передъ нимъ. Означенный городъ находится въ 12 миляхъ отъ главнаго имѣнія, и нельзя попасть туда иначе, какъ только черезъ Б., расположенное на половинѣ дороги. Я рѣшился здѣсь пообѣдать и перемѣнить лошадей.

„Дѣла остановили мой выѣздъ до 5 часовъ по полудни. Я усѣлся въ небольшую англійскую коляску, запряженную парою отличныхъ лошадей, чтобы еще до наступленія ночи поспѣть въ главный городъ. Дорога была самая ужасная. Въ трехъ различныхъ мѣстахъ по дорогѣ я видѣлъ повѣшенныхъ, въ томъ числѣ и женщинъ. Картина была, по-истинѣ, возмутительна. Въ М., какъ разъ на половинѣ дороги къ Б., я остановился на минуту. Здѣсь евреи до того напугали моего кучера, что онъ отказался везти далѣе и только угроза, что не медля прогоню его прочь, принудила его остаться при лошадяхъ. Писарь изъ главнаго имѣнія, бывшій при мнѣ въ качествѣ проводника, обратилъ мое вниманіе на страшный запахъ, распространившійся по двору замка Б. и замѣченный при въѣздѣ въ него. Глазамъ нашимъ представилась ужасная картина человѣка, повѣшеннаго на первой соснѣ, завидѣнной нами съ правой стороны при нашемъ въѣздѣ. Когда мы въѣхали на дворъ, было $7\frac{1}{2}$ часовъ вечера. Въ теченіе $2\frac{1}{2}$ часовъ я сдѣлалъ шесть миль дороги. Времени было у меня немного, ибо до главнаго города оставалось еще пять миль. Лакей подалъ вскорѣ чай, послѣ чего должны были перемѣнить лошадей. Въ предшествовавшую ночь въ замкѣ были мятежники. Они получили свѣдѣніе, будто бы я прибылъ въ Б. наканунѣ, и полагали, что я скрываюсь въ замкѣ. Я поспѣшилъ убѣдиться въ сдѣланныхъ ими поврежденіяхъ и нашелъ, что двери въ столовой, билліардной, библіотекѣ и во всѣхъ шкафахъ были совершенно переломаны. Въ столовой, гдѣ уже было накрыто къ чаю, какъ мнѣ описывали, происходила въ предшествовавшую ночь ужасная сцена, и прислуга замка убѣждала меня въ невозможности дальнѣйшаго путешествія, такъ какъ мятежники находились въ З., вблизи замка, мнѣ же предстояла единственная дорога въ большой городъ черезъ З. Я хотѣлъ завернуть къ сосѣднему помѣщику, но къ нему путь былъ не безопасенъ. Такъ какъ о происшествіяхъ этой ночи дано было знать русскимъ властямъ, то можно было быть увѣреннымъ, что еще къ вечеру прибудетъ въ замокъ отрядъ войска. Я рѣшился, потому, остаться въ Б. Ночь, проведенная мною здѣсь, никогда не изгладится изъ моей памяти. О повѣшенномъ сказали мнѣ, что это былъ русскій шпіонъ. Мятежники схватили его въ З., привели въ Б. и повѣсили, объявивъ что всякаго, кто рѣшится отрѣзать ему петлю до моего прибытія, постигнетъ та же участь. Человѣкъ этотъ висѣлъ уже шесть дней. Въ 9 часовъ вечеромъ прибылъ конный нарочный, привезшій мнѣ предостерегательное письмо. Часъ спустя, я получилъ другое письмо отъ пріятеля, жившаго въ 7 миляхъ отъ Б. Лошадь посланнаго пала утромъ.

„Ты имѣлъ возможность, любезный другъ, убѣдиться, что мнѣ неизвѣстно чувство страха и что до сихъ поръ я не могъ научиться ему. Но положеніе, въ какомъ я находился въ эту ночь, могло внушить серіозное опасеніе даже человѣку, освоившемуся съ опасностью. Судя по тому, что происходило въ прошлую ночь, я долженъ былъ ожидать съ каждою минутою, что дикая шайка нападетъ на меня и что я умру ужасною смертію. Но я твердо рѣшился продать дорого мою жизнь и умереть съ оружіемъ въ рукахъ. Быть можетъ покажется страннымъ, что я чувствовалъ непреодолимое влеченіе осмотрѣть трупъ повѣшеннаго. Въ 11 часовъ я вышелъ на дворъ и удивился, найдя еще множество людей передъ замкомъ. То были почти одни жители Б., которые, не знаю, по любопытству, или изъ сожалѣнія ко мнѣ, оставались все время передъ замкомъ, не обращая вниманія на ужасный запахъ трупа, распространившійся по всему двору и даже по комнатамъ. Я старался склонить этихъ людей похоронить трупъ, но никто изъ нихъ не рѣшился на это. По прошествіи часа мнѣ удалось, при содѣйствіи одного лакея, снять трупъ. Едва я окончилъ эту печальную операцію, какъ меня извѣстили, что о снятіи трупа дано знать въ З. мятежникамъ. Мнѣ посовѣтовали тотчасъ же запречь коляску, отправиться въ фольваркъ, коляску спрятать въ лѣсу и черезъ паркъ пѣшкомъ возвратиться въ замокъ. Мой лакей объявилъ, что скажетъ мятежникамъ, будто бы я выѣхалъ часъ тому назадъ. Я послѣдовалъ этому совѣту, тронулся съ мѣста въ присутствіи все еще собравшейся дворни и велѣлъ кучеру ѣхать назадъ, по направленію къ главному имѣнію. Между тѣмъ я остановился вблизи Б., въ довольно густой чащѣ лѣса и незамѣченнымъ возвратился черезъ паркъ въ замокъ. По прошествіи двухъ часовъ, слѣдовательно около 2 часовъ по полуночи, ко мнѣ донеслись неистовые крики о помощи. Вошедшій въ мою комнату лакей объявилъ, что пріѣхали трое мятежниковъ, которые прежде всего справились обо мнѣ, а потомъ объ экономкѣ и управляющемъ замкомъ. Прислуга сказала имъ еще на дворѣ, что я отправился въ главное имѣніе, и они повѣрили этому. Теперь разбойники вздумали повѣсить экономку и управляющаго замкомъ, на которыхъ имъ указали, какъ на измѣнниковъ. Мятежники потребовали веревокъ, но какъ веревокъ не оказалось, то они прибѣгли къ носовымъ платкамъ. Это извѣстіе, а равно ужасный крикъ отчаянія, взорвали меня окончательно. Такъ какъ злодѣевъ было всего трое, а уже разъ мнѣ удалось пугнуть подобныхъ господъ въ томъ же числѣ, то я и бросился въ комнату экономки, гдѣ должна была совершиться экзекуція. Что за картина! экономка и управляющій замкомъ лежали оба на полу, связанные платками. Двое разбойниковъ били ихъ самымъ немилосердымъ образомъ, а третій разрывалъ платокъ въ длину, желая устроить изъ него петлю. Первая вещь, за которую я взялся, были три двухствольныя ружья, поставленныя въ углу мятежниками. Мое появленіе съ русскою военною фуражкою на головѣ и съ оружіемъ въ рукахъ испугало ихъ. Въ одно мгновеніе они исчезли изъ комнаты, не сдѣлавъ даже попытки напасть на меня. Я тотчасъ же заперъ за ними двери и выждалъ утра, съ наступленіемъ котораго продолжалъ свое путешествіе, и прибылъ благополучно въ главный городъ.“ (С. Поч. N. 39).

Корреспондентъ *Спб. Вѣд.* пишетъ отъ 10-го февраля: Я вамъ писалъ, что аптека госпиталя младенца Іисуса поставляла для заговора противъ графа Берга яды и другія зловредныя вещества. Теперь по слѣдствію оказалось, что главный аптекарь Станиславъ Стронскій, магистръ фармаціи, съ своими помощниками въ этой аптекѣ, состоялъ однимъ изъ главнѣйшихъ распорядителей въ составѣ революціонной партіи. Нѣкоторые изъ политическихъ преступниковъ, занимавшихъ довольно значительныя роли въ народной организаціи, при допросахъ (снимаемыхъ съ нихъ по одиночкѣ) показали почти единогласно, что Станиславъ Стронскій занималъ одну изъ важнѣйшихъ ролей въ организаціи и что у него должны быть склады запрещенныхъ вещей. Такъ, напримѣръ, имъ положительно извѣстно, что на чердакѣ госпиталя младенца Іисуса, въ шкафахъ, въ которыхъ обыкновенно хранятся лѣкарства, и въ настоящее время совершенно пустыхъ, подъ видомъ, что въ нихъ лежатъ разныя травы, находятся склады кинжаловъ и револьверовъ для революціонной партіи. Изслѣдованіе этого поручено было коммиссару десятаго циркула, маіору Рыдзевскому, и полиціймейстеру четвертаго отдѣленія, г. Косинскому. Всю ночь они съ капитаномъ Братчиковымъ рылись на всѣхъ чердакахъ и поиски ихъ не были напрасны. Они не нашли кинжаловъ и револьверовъ, которые могли быть израсходованы, или же, вѣрнѣе всего, хорошенько припрятаны. Но при дальнѣйшемъ обыскѣ полиціей была найдена въ углу чердака большая бочка (пустая) и въ ней, прикрытые разными негодными бумагами и старыми вещами, находились слѣдующіе предметы: революціонныя книги, изданныя за границею (въ Парижѣ и Познани), безчисленное множество возмутительныхъ бумагъ и двѣ фехтовальныя маски. Изъ книгъ этихъ очень многія весьма важны для революціонеровъ. Найдены также различныя революціонныя изданія, листки, прокламаціи, воззванія и стихи, разныя запрещенныя газеты и т. д. Однимъ словомъ, все то, что издавалось въ Варшавѣ революціонною партіею съ 1861 года. Тогда уже у нихъ были нѣкоторыя приготовленія къ безпорядкамъ. Все это было забрано и представлено въ управленіе варшавскаго оберъ-полиціймейстера, гдѣ разборкою этихъ книгъ и бумагъ занялся, по порученію оберъ-полиціймейстера, старшій его чиновникъ особыхъ порученій, г. Леонтьевъ. Пересматривая всѣ бумаги и книги, онъ нашелъ весьма важный листокъ, который повелъ затѣмъ къ важнымъ открытіямъ. Листокъ этотъ былъ спрятанъ въ одну изъ книгъ, и когда г. Леонтьевъ пересматривалъ книги, то нашелъ тамъ этотъ листокъ, на которомъ были написаны фамиліи лицъ, состоящихъ въ полицейскомъ управленіи народовой организаціи. Впрочемъ этотъ списокъ былъ не для всего города, а только одной его части, но довольно большой (около трети всего города). Противъ каждаго лица было написано, какую онъ занималъ роль въ народовой организаціи. Тутъ были и начальники округовъ и помощники ихъ; начальники разныхъ мелкихъ частей и у нихъ были также дозорцы и свои стойковые. Тотчасъ сдѣлано было секретное распоряженіе объ отысканіи адрессовъ всѣхъ этихъ лицъ и къ вечеру все было готово. Между этими лицами есть и профессора, и домовладѣльцы, и фабриканты. Вѣроятно удастся теперь открыть всѣхъ членовъ полицейскаго управленія и въ другихъ частяхъ. Во всякомъ случаѣ теперь уже прекратятся многіе злоупотребленія; такъ, напримѣръ, начальниковъ втораго отдѣла, четвертаго округа, въ городѣ, въ революціонной организаціи, состоялъ нѣкто Дю-Лоранъ, чиновникъ нашего магистрата, гдѣ онъ занималъ довольно значительную роль. Что же тутъ удивительнаго, что всѣ наши распоряженія по полиціи или магистрату были извѣстны революціонерамъ, когда одинъ изъ важнѣшихъ ихъ членовъ состоялъ у насъ на службѣ и, безъ всякаго сомнѣнія, передавалъ всѣ извѣстія революціонерамъ. Кромѣ Дю-Лорана, замѣшаны еще нѣсколько нашихъ чиновниковъ въ этомъ дѣлѣ. На другомъ листкѣ, найденномъ также въ книгѣ, были переписаны 19 человѣкъ, которые занимли должности ревировыхъ дозорцевъ въ полицейскомъ управленіи народовой организаціи. Такимъ образомъ въ настоящее время открывается, что народное правленіе имѣло у себя полное управленіе по всѣмъ частямъ. Такъ напримѣръ, изъ бумагъ, найденныхъ маіоромъ Рыдзевскимъ въ пустой бочкѣ на чердакѣ въ госпиталѣ младенца Іисуса, видно, что обязанность этихъ ревировыхъ дозорцевъ народной организаціи состояла въ томъ, что они, кромѣ наблюденій (въ чемъ заключались эти уличныя наблюденія ихъ — пока неизвѣстно изъ бумагъ) на улицахъ, должны были знать всѣхъ лицъ, живущихъ въ домахъ, составляющихъ ревиръ (участокъ) каждаго дозорца народовой организаціи. Въ случаѣ вербовки въ банды или набора, каждый дозорецъ долженъ былъ черезъ разныхъ начальниковъ доносить народному правленію, въ какомъ именно домѣ и сколько именно живетъ молодыхъ людей, способныхъ идти въ банду. Инструкція эта, какъ показываетъ поставленное на ней число, была составлена еще въ началѣ прошлаго года, и ничего нѣтъ удивительнаго, что тогда народному правленію удавались такія продѣлки и оно такимъ путемъ отправило можетъ быть не одну сотню молодежи въ лѣсъ, потому что въ то время у насъ не было рѣшительно полиціи, или лучше сказать была полиція въ городѣ, но не наша, а центральнаго комитета.

(Сев. Поч. N. 39)

Справочная сложная цѣна на провіантъ, фуражъ и пр. по ковенской губерніи, на февраль 1864 года.

Муки четверть 8-ми четвериковой мѣры безъ мѣшка	5	25
Ржи чет. 7 пуд. 20 фун. вѣса безъ мѣшка	5	38
За перемолъ	,,	37
Крупъ четверть безъ мѣшка:		
Овсянныхъ	9	35
Ячныхъ	7	78
Ячменя четверть	4	78
Четверть овса безъ мѣшка	3	42
Сѣна пудъ	,,	39
Соломы пудъ	,,	17
Горячаго вина обыкнов. ведро	3	25
Пудъ мяса	2	45
Холщевой четвертной мѣшокъ	,,	32
Плата за денную работу одному человѣку	,,	47
Плата за денную работу одному человѣку съ лошадью	,,	97
Соли пудъ	1	—

Февраля 19 дня, въ $3\frac{1}{2}$ часа по полудни, скончался въ С.-Петербургѣ графъ *Дмитрій Николаевичъ* БЛУДОВЪ, предсѣдатель Государственнаго Совѣта. Панихиды по усопшемъ назначены ежедневно въ часъ по-полудни и въ восемь часовъ вечера.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

ОБЩЕЕ ОБОЗРѢНІЕ.

Черныя тучи вновь заволокли горизонтъ датско-германской распри; мрачный этотъ горизонтъ не озаряютъ даже пушечные выстрѣлы; оффиціальные органы либо молчатъ, либо же по временамъ печатаютъ ноты, коими обмѣниваются кабинеты, и кои, какъ ни новы, но кажутся принадлежащими къ давно уже минувшимъ временамъ. Англійскій парламентъ пристаетъ къ двумъ своимъ первенствующимъ министрамъ: лордамъ Пальмерстону и Росселю, чтобы они рѣшительно высказались: оказана ли будетъ Даніи помощь оружіемъ и флотомъ? Но, не смотря на всѣ язвительные упреки, оба кормчіе государственнаго корабля относительно своихъ намѣреній хранятъ таинственное молчаніе.

Напряженное общественное вниманіе, жаждущее среди окружающаго его мрака высмотрѣть что-либо успокоительное въ будущемъ, пускается въ нелѣпѣйшія предположенія. Тѣ газеты, которымъ ничего не стоитъ пускать въ ходъ самыя невѣроятныя извѣстія, говорятъ, будто бы королева Викторія, по совѣту принца Эрнеста саксенъ-кобургскаго и помня чисто-германскія стремленія своего незабвеннаго супруга, не дозволяетъ своимъ министрамъ оказать Даніи дѣятельное содѣйствіе; будто бы принцесса Валлійская не скрываетъ ни предъ супругомъ, ни предъ его матерью тяжкой своей скорби о предоставленіи своего отца Христіяна IX нѣмецкому насилію; будто бы Наполеонъ радуется все увеличивающейся запутанности дѣлъ; тайно разжигаетъ ненависть второстепенныхъ державъ къ Австріи и Пруссіи, ловко между ними распространяетъ семя раздора; будто бы онъ тайкомъ вооружается на сушѣ и на морѣ и къ

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

POGLĄD OGÓLNY.

Czarne obłoki znowu ogarnęły sprawę duńsko-niemiecką, nierozświecają ich nawet błyski działowych wystrzałów; od tygodnia strony wojujące są nieczynne; dzienniki urzędowe milczą, lub tylko od czas do czasu ogłaszają noty między gabinetami wymieniane, które chociaż świeże, zdają się już należeć do dawno minionéj przeszłości. Parlament angielski nagli dwóch głównych ministrów, lordów Palmerstona i Russel, i aby wyrzekli stanowcze słowo, czy wojskiem i flotą dopomogą Danji? Nie zbywa na cierpkich wyrzutach, na bolesnych i aż do krwi raniących przekąsach, ale nic niezdoła wyprowadzić sterników nawy narodowéj angielskiéj z tajemniczego milczenia, którém dalsze swoje zamiary otoczyli.

Wytężenie uwagi powszechnéj, pragnącéj wśród téj mgły dopatrzyć choćby iskrę zaspokajającéj przyszłości, prowadzi do najbezzasadniejszych domysłów, dzięki którym tak łatwo puszczać w obieg wieści najmniéj podobne do prawdy. Bałamucą dotąd czytelników takiemi naprzykład zwierzeniami, jak: że królowa Wiktorja przychylając się do rad książęcia Ernesta sasko-koburgskiego i przez pamięć na dążności wyłącznie niemieckie swego nieodżałowanego małżonka, wiąże dziś ręce swoim ministrom i nie dozwala im czynnie dopomagać Danji; że z tego powodu księżna Wallji w gorzkim żalu, za rzucenie jéj ojca Chrystjana IX na łup przemocy niemieckiéj, ani przed mężem, ani przed jego matką nie ukrywa swojéj boleści; że znowu Napoleon, rad z rosnących ciągle powikłań, kryjomo roznieca nienawiść drugorzędnych państw niemieckich przeciw Austrji i Prusom, a między temi obu rządami zręcznie zasiewa kąkol niezgody; że nakoniec w milczeniu uzbraja się na lądzie i morzu, do czego

тому же поощряетъ короля Виктора-Эммаиуила. Словомъ, если бы можно было вѣрить этимъ сказкамъ, что ни день то должно бы ожидать всеобщей войны, впослѣдствіе коей Франція добыла бы прирейнскія провинціи, а Австрія, за которой нынѣ такъ ухаживаетъ Наполеонъ, потеряла бы Венецію. Эта паутина выдумокъ, даже не новыхъ, повсемѣстно посредствомъ газетъ распространяясь, безпокоитъ слабые умы, или же возбуждаетъ въ развращенныхъ сердцахъ преступныя надежды.

Между тѣмъ молчаніе дипломатіи и затишье военныхъ дѣйствій, продолжающіяся уже десять дней, служатъ доказательствами благоразумной обдуманности. Англія, предложившая разрѣшить злополучную распрю посредствомъ конференціи, не можетъ и не должна угрожать, ниже оскорблять чувства достоинства двухъ великихъ германскихъ державъ. Но газеты умышленно этого не замѣчаютъ, желая видѣть въ настоящихъ обстоятельствахъ тайное желаніе западныхъ державъ нарушить всеобщій миръ.

Нынѣшнее положеніе Даніи слѣдующее: Австрія и Пруссія не желаютъ, подобно второстепеннымъ германскимъ державамъ, отторженія герцогствъ; напротивъ, онѣ желаютъ, по гарантированіи имъ нѣмецкой національности, вѣчнаго закрѣпленія ихъ за скипетромъ Христіяна IX и его потомковъ, и хотя государственные мужи австро-прусскіе и датскіе не согласны относительно того, гдѣ кончаются герцогства и гдѣ начинается собственно Данія, однако кто же не видитъ, что это обстоятельство теряетъ всякое значеніе, коль скоро должно быть неприкосновеннымъ единство державы, состоящей подъ однимъ и тѣмъ же скипетромъ. Тутъ все равно, клокъ земли или островокъ будутъ ли считаться шлезвигскими или датскими; лишнимъ было бы тутъ видѣть оплотъ отъ вторженія датчанъ въ герцогства или на оборотъ, нѣмцевъ въ Данію, когда цѣль конференціи состоитъ именно въ томъ, чтобы моральнымъ вліяніемъ предупредить всякія враждебныя дѣйствія подданныхъ одного короля. Европы дѣло не разсматривать споры объ этихъ границахъ, а то, чтобы Данію не раздробили.

Ложь то, будто бы Пруссія намѣрена захватить Голштейнъ; какъ равно и то, что за недопущеніе Австріей и Пруссіей принцу Фридриху Аугустенбургскому сформировать державу на скандинавскихъ границахъ, всѣ прочія германскія державы объявятъ имъ войну. Подобную нелѣпость могло только создать болѣзненное воображеніе нѣсколькихъ десятковъ мечтателей. Напротивъ того, очевидно, какъ Божій день, что второстепенныя нѣмецкія державы могутъ развѣ только косо поглядѣть на рѣшеніе великихъ германскихъ державъ, но уже никакъ не рѣшатся ввергнуть цвѣтущія свои государства въ омутъ бѣдствій, и что изъ нынѣшнихъ обстоятельствъ онѣ пожалуй извлекутъ еще урокъ, ничего не предпринимать, что превышаетъ ихъ силы.

Съ 1848 г., Данія не покидала мысли искорененія нѣмецкаго элемента въ Шлезвигѣ; сильнымъ приверженцемъ этой идеи былъ покойный король Фридрихъ VII, проводившій ее въ продолженіе своего двѣнадцатилѣтняго царствованія; этому найболѣе способствовалъ министръ иностранныхъ дѣлъ Карлъ Христіянъ Галлъ, употребившій весь свой юридическій авторитетъ на поддержаніе этой мысли. Незамѣтно возрѣніе народа на этотъ предметъ исказилось, и нынѣ всѣ датчане того убѣжденія, что нѣмцы—пришлое племя въ Шлезвигѣ и не имѣютъ никакаго права, предъявлять притязанія на сохраненіе языка своихъ предковъ. Этимъ объясняется постановленіе датскимъ сеймомъ общей конституціи для Даніи и Шлезвига, состоявшееся 18-го ноября 1863 года. Великія державы, по крайней мѣрѣ отъ лица ихъ Англія, требовала отмѣны этой конституціи. Новый король Христіянъ IX въ началѣ своего царствованія не могъ предпринять дѣйствія, которое большинствомъ его подданныхъ сочтено было верхомъ политической мудрости и выраженіемъ датскаго патріотизма. Хотя г. Галлъ и передалъ королю управленіе иностранными дѣлами, но нынѣшній министръ, г. Кваади не могъ уже сойти съ пути своего предшественника. Епископъ Монрадъ, предсѣдатель датскаго сейма, интимный совѣтникъ покойнаго короля, противникъ нѣмецкихъ тенденцій, главнѣйшимъ образомъ способствовалъ къ склоненію палаты депутатовъ составить адрессъ королю о недѣланіи никакихъ уступокъ относительно независимости престола.

Въ то время, какъ Англія совѣтовала воюющимъ сторонамъ остановить кровопролитіе, приступленіемъ къ переговорамъ. и когда нѣмцы и датчане не согласились заключить перемиріе, Англія, съ прискорбіемъ и на это соглашаясь, настаивала на открытіе, по крайней мѣрѣ, конференціи въ Лондонѣ.

Но Австрія и Пруссія потребовали, чтобы датчане оставили Шлезвигъ, утвеждая, что считаютъ дюппельскія укрѣпленія и островъ Альзенъ принадлежащими Герцогству; Данія же объявила, что конференціи не приметъ, если въ принципѣ ея ляжетъ только личная связь монарха (unio personalis). Кажется, что Англія не считаетъ этихъ отвѣтовъ окончательными, такъ какъ, хотя Христіанъ IX въ отвѣтѣ, данномъ имъ 26 февраля на адрессъ сейма и объявилъ, что не намѣренъ согласиться на расторженіе *политическаго единства* между *своимъ* королевствомъ и *своимъ* шлезвигскимъ герцогствомъ, однако австрійскій императоръ, принявъ въ прошлое воскресенье, 28 февраля адрессъ депутатовъ отъ самыхъ знаменитыхъ обывателей шлезвигскихъ, сказалъ имъ, что самыя жертвы нѣмцевъ должны ихъ убѣдить въ томъ, что дѣло идетъ не о временномъ облегченіи, но о постоянномъ удовлетвореніи ихъ законныхъ желаній, и что провидѣніе вручило ему обязанности относительно герцогства, коими не имѣетъ права пребречь, такъ какъ иначе, желанія эти угрожали бы миру Европы.

Въ виду этого отвѣта нечего опасаться войны. У императора Франца Іосифа, дѣйствующаго вопреки распространяемымъ извѣстіямъ, согласно съ Прусскимъ королемъ Вильгельмомъ I, достаточно находится средствъ для приведенія желанія своего въ исполненіе. И хотя Копенгагенскія газеты утверждаютъ, что такъ называемое ими паденіе Даніи должно быть искуплено потоками крови, однакоже кому не вѣдомо, что эти доблестные рыцари потому только такъ сорятъ жизнью цѣлыхъ поколѣній, что убѣждены, что не дойдетъ до этой крайности.

Тотъ, конечно, ошибется, кто будетъ полагать, что изъ преній англійскаго парламента достовѣрно узнаетъ объ исходѣ распри. Лордъ Пальмерстонъ, когда г. Дизраэли настоятельно у него спрашивалъ: будетъ ли Англія дѣйствовать, безъ обиняковъ отослалъ его къ *синей книгѣ*, которую обѣщалъ представить на слѣдующій день въ палату. Мы не получили новѣйшихъ извѣстій изъ Лондона, но очевидно что престарѣлый государственный мужъ, стоящій во главѣ управленія, не видитъ опасности европейскаго пожара и не предвидитъ, значитъ, гнета общественнаго мнѣнія англійской націи, когда позволяетъ себѣ съ такимъ спокойствіемъ устранять настойчивость противника, подобнаго г. Дизраэли.

И потому безъ опасенія повторяемъ, что европейскій миръ не будетъ нарушенъ, и полагаемъ, что событія не уличатъ насъ во лжи.

ТУРЦІЯ.

Въ „Кельнскую Газету“ пишутъ изъ Вѣны: „Вмѣстѣ съ затруднительнымъ положеніемъ сѣверо-западной Европы, обращаютъ на себя серьезное вниманіе кабинетовъ и юго-восточныя дѣла. Неоспоримый фактъ, что между Сербіею, Молдо-Валахіею и Черногоріею заключенъ договоръ, имѣющій цѣлью освобожденіе этихъ земель изъ-подъ верховнаго владычества Турціи. Порта имѣетъ уже въ рукахъ своихъ доказательства, свидѣтельствующія о существованіи этого договора, которыя и сообщила державамъ, подписавшимъ парижскій трактатъ. Изъ великихъ державъ Австрія и Англія находятся на сторонѣ Порты. Впрочемъ, вліяніе англійской дипломатіи въ Константинополѣ потеряло много прежней своей силы, это приписываютъ французскому посольству. Франція наблюдаетъ двусмысленное положеніе, и всѣ говорятъ, что императоръ Наполеонъ хочетъ имѣть восточный вопросъ въ своихъ рукахъ, чтобъ употребить его въ свое время противъ Англіи.“

ИТАЛІЯ.

— Въ одномъ изъ засѣданій туринской палаты депутатовъ, г. Синео выразилъ сожалѣніе о положеніи италіянцевъ, сражающихся въ Америкѣ вмѣстѣ съ федералистами и взятыхъ въ плѣнъ сепаратистами. Онъ спросилъ, нельзя ли потребовать ихъ освобожденія. Министръ иностранныхъ дѣлъ отвѣчалъ, что онъ не можетъ дѣйствовать офиціальными средствами, такъ какъ правительство юга еще непризнано. Впрочемъ, онъ употребитъ всяческія усилія къ освобожденію плѣнныхъ италіянцевъ, или, по крайней мѣрѣ, къ улучшенію ихъ положенія.

ТЕЛЕГРАФИЧЕСКІЯ ДЕПЕШИ.

КОПЕНГАГЕНЪ, 28-го февраля. Генералъ фонъ-Меца окончательно уволенъ и главное начальство надъ арміею поручено генералу Герлаху; маіоръ фонъ-Стіернгольмъ назначенъ начальникомъ штаба.

Dagbladet сообщаетъ: Англія, чтобы избѣгнуть войны, тщетными заявленіями противится насилію Германіи. Конференція, на основаніи личнаго соединенія королевства съ герцогствами, будетъ утратою свободы и независимости Даніи, ея цѣлость не будетъ имѣть значенія. Спасенія народъ датскій долженъ искать въ самомъ себѣ и въ самомъ энергическомъ продолженіе войны. Уничтоженіе Даніи должно быть куплено потоками крови.

ЛЕМБЕРГЪ, 29-го февраля. Императорскій манифестъ, скрѣпленный всѣми министрами, приводитъ, какъ причины, заставившія прибѣгнуть къ чрезвычайнымъ средствамъ въ Галиціи и въ Краковѣ, необходимость обезпечить спокойствіе и оказать покровительство мирному народонаселенію. Вотъ почему объявлено военное положеніе и сужденіе извѣстныхъ преступленіи и нарушеніи законовъ поручено военнымъ судамъ.

ЛОНДОНЪ, 29-го февраля. По извѣстіямъ изъ Нью-Іорка отъ 19 февраля, конгрессъ принялъ поправку относительно уничтоженія рабства.

Herald, въ Нью-Іоркѣ, увѣряетъ что около 22 февраля президентъ Линкольнъ объявилъ освобожденіе негровъ на всемъ пространствѣ Соединенныхъ Штатовъ, безъ исключенія.

Генералъ федералистовъ Шерманъ взялъ Джаксонъ въ штатѣ Миссиссипи; онъ подвигается къ Брандону и взялъ Язо-Сити.

ПАРИЖЪ, 29-го февраля. Сенаторъ Піетри умеръ.

МАДРИДЪ, 29-го февраля. Г. Ману и маркизу Новалиссу поручено составить новое министерство изъ либеральныхъ консерваторовъ.

ЛЕМБЕРГЪ, 29-го февраля. Опубликованы два распоряженія генералъ-губернатора. Первымъ предписывается всеобщее обезоруженіе; всякое оружіе и снаряды должны, въ теченіи двухъ недѣль, быть сданы начальству, подъ угрозою строгихъ наказаній, состоящихъ въ заключеніи и въ денежныхъ штрафахъ.

Второе распоряженіе предписываетъ всѣмъ иностранцамъ, подъ угрозою изгнанія, явиться, въ теченіи сорока восьми часовъ, въ полицію, для испрошенія билетовъ на жительство.

ЛОНДОНЪ, 1-го марта. Во вчерашнемъ засѣданіи палаты перовъ лордъ Элленборо заявилъ, на 4 марта, запросъ, имѣющій цѣлью узнать, приняло ли правительство мѣры, чтобы оказать Даніи матеріальную помощь?

Въ отвѣтъ на одинъ запросъ, лордъ Россель объявилъ, въ той же палатѣ, что преслѣдованіе Мадзини не можетъ быть допущено, такъ какъ его участіе въ покушеніи не доказано.

Въ палатѣ общинъ г. Стансфильдъ отвергнулъ съ негодованіемъ всѣ подозрѣнія, падающія на него (?), такъ же, какъ и тѣ, которыя падаютъ на Мадзини.

За тѣмъ г. Дизраели сильно нападалъ на правительство. Онъ напомнилъ, что Франція, въ сентябрѣ, не приняла предложенія о конференціяхъ относительно датско-германской распри, ежели бы Англія, въ случаѣ неудачи этихъ конференцій, не обѣщала перейти къ дѣйствію. Г. Дизраэли спрашивалъ, настаиваетъ ли императоръ Наполеонъ на этомъ условіи и при какихъ условіяхъ прочія державы принимаютъ предложеніе о конференціяхъ.

Лордъ Пальмерстонъ отвѣчалъ оратору, отсылая его въ blue-book, конецъ которой будетъ сообщенъ завтра.

КОПЕНГАГЕНЪ, 29-го февраля вечеромъ. Газета „Berlingske Tidende“ опровергаетъ полуоффиціально извѣстіе о томъ, что Данія приняла предложеніе о конференціи.

Таже газета присоединяетъ, что если въ основу конференціи должно быть положено сліяніе Шлезвига съ Голштиніей, или личная связь между этими герцогствами и собственною Даніей, то правительство не согласится на конференцію.

ПАРИЖЪ, 2-го марта. „Мониторъ“ сообщаетъ, что по письмамъ изъ Мексики, городъ Кампешъ сдался на капитуляцію и Хуарецъ палъ окончательно, такъ какъ въ этомъ городѣ были собраны послѣднія его средства.

ТУРИНЪ, 1-го марта вечеромъ. Газета „Италія“ извѣщаетъ, что австрійское правительство предписало третьимъ и четвертымъ баталіонамъ 42-хъ полковъ, сосредоточенныхъ нынѣ въ Венеціанской области, присоединиться къ этимъ полкамъ. По словамъ той же газеты, Австрія будетъ имѣть къ 15-му

również króla Wiktora-Emmanuela zachęca. Słowem, gdyby rozum choć na chwilę dozwolił uwierzyć tym baśniom, Europa lada dzień wybuchnęłaby powszechnym pożarem, z którego popiołów wykwitnęłoby dla Francji zdobycie krajów nadreńskich, a dla Austrji tak dziś przez Napoleona ujmowanéj strata Wenecji. Ta tkanina wymysłów, nie mających nawet zalety nowości, obiega, przy pomocy niebacznego dziennikarstwa, wszystkie zakąty, niepokoi słabe głowy, obudza w skażonych sercach występne nadzieje.

Tymczasem, trwające od dziesięciu dni milczenie w dyplomacji i w wojennych działaniach, jest właśnie objawem rozsądnego rozmysłu. Anglja, wystąpiwszy z przełożeniem załatwienia nieszczęsnéj zatargi przez konferencję, nie może i niepowinna odzywać się głosem groźby, ani obrażać uczucia godności dwóch wielkich mocarstw niemieckich.

Ale dzienniki. z umysłu zamykając oczy na te względy, chciałyby widzieć w tém, co jest niezbitym dowodem nieodzownego zamiaru państw zachodnich utrzymania pokoju, zdradzieckie pochopy rozpalenia jéj w najogromniejszych rozmiarach.

Obecny stan rzeczy w Danji, możnaby streścić w następnych słowach: Austrja i Prusy niedostępne szałowi drugorzędnych państw Związku, niechcą oderwania Holsztynu i Szlezwigu od Danji; i owszem pragną, aby te księstwa, po zawarowaniu im niemieckiéj narodowości, pozostały na zawsze pod berłem Chrystjana IX i jego potomków. Zachodzą wprawdzie różnice między mężami stanu austrjacko-pruskimi a duńskimi co do oznaczenia granic, gdzie kończą się posiadłości księstw, a poczyna się czysta Danja; ale któż nie widzi, że te różnice niemogą mieć istotnego znaczenia, skoro jedność monarchji pod jednėm berłem panującego ma pozostać nietykalną? Czy ten lub ów pas ziemi, czy ta lub owa wysepka poczytaną będzie za szlezwigską lub duńską, rzecz jest obojętna; daremnie byłoby upatrywać w tych miejscowościach przedmurze broniące wtargnienia Duńczyków do księstw, lub wzajemnie Niemców do Danji, kiedy celem konferencji jest właśnie, moralną powagą zapobiedz wszelkim na przyszłość krokom nieprzyjacielskim między poddanymi jednego króla. Europa zważać niemoże na te spory o miedzę; głównym jéj przedmiotem jest, aby monarchja duńska w stosunkach do państw ościennych, uszczuploną niebyła.

Przyjąć należy za rzecz pewną, że przypisywany rządowi pruskiemu zamiar zagarnienia Holsztynu, jest wierutném kłamstwem, że niedopuszczenie książęcia Fryderyka na Augustenburgu do utworzenia nowego tronu na granicach Skandynawji wywoła wojnę domową w Niemczech, to jest, że Saksonja, Bawarja, Hannower i Würtemberg, tudzież większe i mniejsze księstwa, zbrojnie wystąpią przeciw Austji i Prusom, jest wyskokiem chorobliwéj wyobraźni kilkudziesięciu piszących marzycieli. Przeciwnie, rzecz nad światło dzienne oczywistsza, że te rządy, które zbyt skwapliwie oświadczyły się za oderwaniem Holsztynu i Szlezwigu od Danji, mogą zmarszczyć się na postanowienie wielkich mocarstw, ale nie odważą się wtrącać kwitnących krajów swoich w otchłań klęsk i zniszczeń i owszem wyczerpną z tych zdarzeń zbawienną naukę, że nic przewyższającego swe siły przedsiębrać nie powinny.

Danja od 1848 nurtowana myślą wytępienia pierwiastku niemieckiego w Szlezwigu, znalazła w zmarłym Fryderyku VII, przez ciąg dwunasto-letniego panowania, silnego zwolennika i wykonawcę téj myśli, uwierzyła w jéj sprawiedliwość, do czego najwięcéj przyczynił się były minister spraw zagranicznych Karol Chrystjan Hall, z powołania prawnik, a więc powagą naukową wspierający te pochopy. Sumienie narodu pod tym względem zostało niebacznie zwichnione; dziś wiara, że Niemcy w Szlezwigu, jako pierwiastek napływowy, niemogą rościć żadnych praw do utrzymania mowy przodków, stała się w Danji powszechną. Stąd wynikło, że sejm duński zagłosował wspólną konstytucję dla Danji i Szlezwigu dnia 18 listopada 1863. Wielkie mocarstwa, *a przynajmniéj w ich imieniu* Anglja, nalegała o cofnienie téj konstytucji, która nagle dla wszystkich stała się k a m i e n i e m o b r a z y. Nowy król Chrystjan IX nie mógł zagaić swego panowania krokiem, który był poczytywany przez większość jego poddanych za arcydzieło mądrości politycznéj i za wyraz patrjotyzmu duńskiego. Pan Hall złożył w ręce królewskie kierunek spraw zagranicznych, lecz teraźniejszy minister tego wydziału, pan Quaade, nie mógł już zejść z drogi swego poprzednika. Biskup Monrad, będący teraz marszałkiem sejmu duńskiego, poufny doradca przeszłego króla, przeciwnik dążności niemieckich, najwięcéj przyczynił się do tego, że izba poselska uchwaliła adres, zaklinający króla, aby nic nieustępował z praw udzielności korony.

Owoż, kiedy Anglja doradzała stronom wojującym wstrzymać rozlew krwi i przystąpić do układów, i kiedy ani Niemcy ani Duńczycy nie zgodzili się na rozejm, Anglja lubo z żalem i najto zezwalając, nalegała, aby przecięż zagaić konferencję w Londynie. Rządy austrjacki i pruski położyły za niezbędny warunek: wyprowadzenie wojsk duńskich ze Szlezwigu, zastrzegając, że warownie duppelskie i wyspę Alsen poczytują za przynależność tego księstwa, rząd zaś duński zapewniał, że konferencji przyjąć niemoże, jeżeli jéj zasadą ma być związek z Danją, wyobrażany tylko przez tożsamość osoby panującego. Zdaje się, że Anglja niema tych odpowiedzi za niecofnione, bo chociaż Chrystjan IX, dziś tydzień, dnia 26 lutego, odpowiadając na adres sejmu oświadczył, że niechce przyzwolić na rozprzężenie j e d n o t y p o l i t y c z n é j między królestwem s w o j é m a s w o j é m księstwem szlezwigskiém, przecięż cesarz austrjacki, w przeszłą niedzielę dnia 28 lutego, przyjmując z rąk deputacji znakomitych obywateli szlezwigskich adres, rzekł do nich: że sama wielkość poświęceń ze strony Niemiec powinna być dla nich rękojmią, że otrzymają nieprzemijającą tylko ulgę, ale trwałe zaspokojenie swych prawowitych pragnień; dodał jednak, że Opatrzność włożyła nań obowiązki, których niema prawa zaniedbywać dla wynurzonych przez Szlezwig żądań, bo te żądania zagroziłyby powszechnemu pokojowi Europy.

W obec téj odpowiedzi, lękać się niepodobna wojny. Cesarz Franciszek-Józef, działający w zupełnéj zgodzie, mimo rozsiewane przeciwne wieści, z królem pruskim Wilhelmem I, ma dostateczne środki do ziszczenia wypowiedzianéj woli. Wprawdzie dzienniki kopenhagskie twierdzą, że upadek, jak nazywają, Danji, powodzią krwi okupiony być musi, ale któż nie wie, że ci rycerze pióra łatwo szafują życiem całych pokoleń, w téj zapewnie myśli, że do podobnéj ostateczności nie przyjdzie.

Wielceby się omylił, ktoby sądził, że z rozpraw parlamentu angielskiego dowie się z pewnością końcu zatargi. Lord Palmerston naglony przez pana Disraeli, aby raz wyraźnie powiedział: czy Anglja wystąpi do działania? odesłał go po prostu do b ł ę k i t n é j k s i ę g i, którą przyrzekł złożyć nazajutrz na stole izby. Późniejszych wiadomości z Londynu niemamy; lecz widoczna, że sędziwy mąż stanu, stojący u stéru rządu, nie widzi niebezpieczeństwa europejskiego pożaru, i nieprzewiduje nacisku mniemania powszechnego ludu angielskiego, kiedy z takim spokojem pomija natarczywość takiego przeciwnika, jakim jest p. Disraeli.

Powtarzamy więc bez obawy, aby wypadki zadały nam kłamstwo: P o k ó j E u r o p y n i e b ę d z i e z a c h w i a n y.

TURCJA.

Piszą z Wiednia do „Gazety Kolońskiéj:“ Nie tylko kłopotliwy stan Europy północno-zachodniéj, ale też i sprawy na południowym jéj wschodzie zwracają baczną uwagę gabinetów. Nieulega wątpliwości, że pomiędzy Serbją, Księstwami Naddunajskiemi a Czarnogórzem, przyszło do zawarcia umowy, mającéj na celu wyzwolenie tych krain z pod zwierzchnictwa Turcji. Porta ma już w swych ręku dowody, świadczące o istnieniu téj umowy, i zakommunikowała je mocarstwom, które traktat paryski podpisały. Pomiędzy wielkiemi mocarstwami, Austrja i Anglja stoi po stronie Porty. Wszelako wpływ dyplomacji angielskiéj w Konstantynopolu mocno ucierpiał na swém dawném znaczeniu; przypisują to poselstwu francuskiemu. Francja ma zwróconą uwagę na niepewny stan rzeczy, i wszyscy utrzymują, że cesarz Napoleon chce sprawę wschodnią mieć pod ręką, na przypadek użycia jéj za broń przeciwko Anglji.

WŁOCHY.

Na jedném z niedawnych posiedzeń turyńskiéj izby poselskiéj, p. Sineo ubolewał nad stanem Włochów, którzy walcząc w Ameryce pod chorągwiami Związku, dostali się w ręce oderwańców. Mówca zapytywał, czy niemożna zażądać ich wyzwolenia? Minister spraw zagranicznych odrzekł, iż na drodze urzędowéj działać niemoże, ponieważ rząd Południa jeszcze niejest uznany. Zresztą, wytęży wszelkie usiłowania, aby wyzwolić pojmańców włoskich, albo przynajmniéj osłodzić ich dolę.

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

KOPENHAGA, niedziela 28 lutego. Jenerał von Meza otrzymał zupełne uwolnienie od służby; główne dowództwo nad wojskiem oddano jenerałowi von Gerlach; major von Stijernholm mianowany jest naczelnikiem sztabu.

Dziennik D a g b l a d et pisze:

„Anglja marnemi objawami walczy przeciw krokom gwałtu, jakich dopuszczają się Niemcy, a to, by uniknąć wojny.

Konferencja na osnowie związku w osobie panującego w królestwie i księstwach, jest, grobem swobody i niepodległości Danji; wówczas całość jéj terrytorialna jest bez wartości.

Lud duński winien zbawić siebie własnemi siłami, przez najdzielniejsze popieranie wojny. Upadek Danji musi być strumieniami krwi okupiony.“

LWÓW, poniedziałek 29 lutego w południe. Manifest cesarski, kontrasygnowany przez wszystkich ministrów, przytacza za powód do użycia środków nadzwyczajnych w Galicji i Krakowie, potrzebę zapewnienia spokojności i rozciągnienia opieki nad ludnością pragnącą pokoju.

Dla tego ogłoszono stan oblężenia, tudzież poruczono wyrokowanie o pewnych zbrodniach, występkach i wykroczeniach sądom wojennym.

LONDYN, poniedziałek 29 lutego po południu. Wiadomości z New-Yorku z dnia 19 oznajmują, że kongres przyjął poprawę ściągającą się do zniesienia niewoli.

Dziennik new-yorkski H e r a l d upewnia, że prezydent Lincoln ogłosi dnia 22 lutego, wyswobodzenie niewolników na całéj, bez wyjątku, przestrzeni Stanów Zjednoczonych.

Jenerał związkowy Sherman wziął twierdzę Jackson w Stanie Mississippi; zwrócił się na Brandon i wziął Yazoo-City.

PARYŻ, poniedziałek 29 lutego po południu. Senator Pietri umarł.

MADRYD, poniedziałek 29 lutego. Pan Mon i margrabia de Novaliches otrzymali poruczenie utworzenia nowego ministerstwa wyzwolono-zachowawczego.

LWÓW, poniedziałek 29 lutego wieczorem. Jenerał-gubernator ogłosił dwa rozporządzenia. Pierwsze, nakazuje powszechne rozbrojenie; wszelka broń, proch i kule we dwa tygodnie powinny być złożone w urzędach, pod zagrożeniem surowych kar więzienia i grzywien.

Drugie, nakazuje wszystkim cudzoziemcom, pod groźbą wygnania, stawić się we 48 godzin w policji i prosić o pozwolenie zamieszkania.

LONDYN, wtorek 1 marca. Na wczorajszem wieczorném posiedzeniu izby wyższéj, lord Ellenborough oznajmił, że w przyszły piątek, dnia 4 marca, zapyta ministrów, czy rząd przedsięwziął środki dla przyjścia Danji z materjalną pomocą.

Odpowiadając na uczynioną interpellację, lord Russell oświadczył w téjże izbie, że nie podobna zgodzić się na wytoczenie sprawy Mazziniemu, ponieważ wspólnictwo jego w zamachu nie jest udowodnione.

W izbie gmin, pan Stansfield z oburzeniem odparł podejrzenia przeciw sobie (?), tudzież przeciw Mazziniemu.

Następnie p. Disraeli żwawo powstał na rząd. Przypomniał, że Francja, we wrześniu, odrzuciła przełożenie konferencji w zatardze duńsko-niemieckiéj, jeśli Anglja nie przyrzecze, że w razie bezskuteczności téjże konferencji, przejdzie do działania. P. Disraeli zapytał, czy cesarz Napoleon ciągle obstaje przy tym warunku i pod jakiemi wróżbami inne państwa przyjmują przełożenie konferencji?

Lord Palmerston odpowiedział panu Disraeli, odsyłając go do błękitnéj księgi, ktoréj koniec będzie dnia jutrzejszego złożony na stole izby.

KOPENHAGA, 29 lutego wieczorem, Dziennik „Berlingske Tidende“ zbija wiadomość półurzędową, że Danja przyzwoliła na propozycję konferencji.

Tenże dziennik dodaje, że jeżeli podstawą narad ma być połączenie Szlezwigu z Holsztynem, albo też związek tylko osobisty tych dwójga księstw z Danją właściwą, to rząd nie przystanie na konferencję.

PARYŻ, 2 marca. „Monitor“ donosi, że według listów z Meksyku, miasto Campeche kapitulowało, a ponieważ tutaj zgromadzone były ostatki sił Juareza, więc sprawa jego poniosła przez to cios stanowczy.

TURYN, 1 marca. Dziennik „Italia“ donosi, iż rząd austrjacki dał rozkaz trzecim i czwartym bataljonom 42-ch półków, znajdujących się obecnie w prowincji weneckiéj, aby się ze swemi półkami połączyły. Według tegoż dziennika, Austrja do dnia 15 marca będzie miała w prowincji weneckiéj 160,000 wojska.

марта 160,000 чел. войска въ Венеціанской области.

МАДРИДЪ, тогоже числа вечеромъ. Министерство Аррацолы подало въ отставку, вслѣдствіе чего составленъ новый кабинетъ изъ слѣдующихъ лицъ: президентъ совѣта (безъ портфеля), г. Монъ; министръ иностранныхъ дѣлъ, г. Пачеко; министръ юстиціи, г. Майано; министръ финансовъ, г. Салаверіа; министръ морскихъ силъ, г. Хосе Пареха; министръ земледѣлія и народнаго просвѣщенія, г. Уллоа; министръ внутреннихъ дѣлъ, г. Кановасъ; министръ колоній, г. Діего Баллестеросъ.

ЛИТЕРАТУРНЫЙ ОТДѢЛЪ.

АЛЕКСАНДРЪ ВОСТОКОВЪ.

Санктпетербургскія вѣдомости извѣщаютъ о смерти знаменитаго славянскаго филолога Александра Христофоровича Востокова. Этотъ ученый мужъ скончался 8 февраля, въ субботу, въ $7\frac{1}{2}$ часа утра, на 83 году отъ роду. Неумолимая смерть похитила патріарха славянской филологіи, академія же наукъ потеряла въ немъ одного изъ знаменитѣйшихъ и почтеннѣйшихъ своихъ членовъ.

Къ извѣстію о смерти вышеупомянутая газета присовокупляетъ, что имя Востокова пользуется громкой извѣстностію въ славянскомъ мірѣ: но что только лично знавшіе его могли оцѣнить его возвышенныя чувства и все благородство его души. Какъ человѣкъ онъ отличался невозмутимымъ спокойствіемъ, совершеннѣйшимъ безкорыстіемъ, чистотой нравовъ и чрезвычайной привѣтливостію. Прекрасныя же его сочиненія поставили его высоко на научномъ поприщѣ.

Мы воздаемъ заслуженную имъ и справедливую хвалу. Не подлежитъ сомнѣнію, что Востоковъ былъ самымъ добродѣтельнымъ мужемъ, былъ умственно и нравственно развитъ въ благороднѣйшемъ направленіи всѣхъ душевныхъ силъ; притомъ сердце его преисполнено было сильнѣйшаго расположенія къ людямъ, не взирая на ихъ происхожденіе, вѣру, состояніе.

Съ этимъ достопочтеннымъ ученымъ я познакомился въ С.-Петербургѣ, въ 1826 году. Тогда былъ онъ библіотекаремъ Императорской публичной библіотеки и музеума графа Румянцова. Въ обоихъ этихъ мѣстахъ я нашелъ неисчерпаемый источникъ историческихъ свѣдѣній, меня тогда исключительно занимавшихъ. Кто знаетъ, съ какими трудностями сопряженъ былъ въ то время доступъ, въ особенности въ залъ рукописей, тотъ легко пойметъ всю громадность благодѣянія, оказаннаго мнѣ Востоковымъ, доставившимъ мнѣ возможность пользоваться драгоцѣнными памятниками прошлаго, коими по справедливости можетъ похвастаться это книгохранилище, занимающее одно изъ почетнѣйшихъ мѣстъ въ ряду европейскихъ библіотекъ.

Только разъ въ недѣлю, именно по вторникамъ, консерваторъ, статскій совѣтникъ Ермолаевъ, на нѣсколько часовъ открывалъ залъ рукописей для публики. Въ одинъ изъ такихъ благополучныхъ вторниковъ имѣлъ я случай узрѣть собраніе актовъ Томицкаго. Полнаго каталога тогда еще не было; по крайней мѣрѣ я не видалъ его. Изъ сообщенныхъ Осипомъ Максимиліяномъ Оссолинскимъ извѣстій о Станиславѣ Горскомъ я уже зналъ содержаніе актовъ Томицкаго. Подобно Танталу жаждалъ я коснуться этого источника. Но не было къ тому никакой возможности. Въ то время былъ я еще молодъ. Только что окончивъ курсъ университетскій, никому не бывъ извѣстенъ, я не могъ сослаться на оказанныя наукѣ услуги, которыя могли бы исходатайствовать для меня изъятіе изъ общаго правила. Когда же во вторичную бытность мою въ 1853 году, въ Петербургѣ, я вошелъ въ залы библіотеки, устроенной по плану барона Модеста Корфа, меня объялъ восторгъ, и я сталъ обожать этого государственнаго мужа, способности и заслуги котораго цѣнитъ вся Европа, и который, доставивъ всѣмъ возможность пользоваться этимъ единственнымъ на сѣверѣ хранилищемъ человѣческаго знанія, весьма много способствовалъ къ развитію просвѣщенія въ Имперіи. Смѣло можно сказать, что нѣтъ нынѣ ни одной библіотеки, гдѣ бы принимали трудящихся съ такой привѣтливостію, гдѣ бы оказывали имъ столько услугъ. Уже въ 1853 году искусно составлены были самые исправные систематическіе каталоги, особенно тѣхъ отраслей человѣческаго знанія, которыя обращаютъ на себя общественное вниманіе. Немедленно, по востребованію, выдавали каждому требуемыя имъ рукопись или сочиненіе и что всего удивительнѣе, достойный директоръ библіотеки въ продолженіе 24 часовъ бывалъ всегда поставляемъ въ извѣстность о каждомъ требованіи и ихъ удовлетворялъ въ самомъ незамедлительномъ времени.

Но не такъ легко было, въ 1826, 1827 и 1828 гг. Я уже отчаявался ознакомиться съ рукописями и изъ нихъ извлечь то, что я считалъ для себя самымъ важнымъ. Неизъяснимо мучила меня мысль, что столько сокровищъ останутся для меня мертвой буквой. Скорбь мою я сообщилъ почтенному господину Востокову, который, бывъ въ тоже время библіотекаремъ музеума Румянцова, безъ малѣйшаго препятствія дозволилъ мнѣ пользоваться библіотекой музеума, богатой историческими книгами и рукописями. Востоковъ съ глубочайшей ученостію, соединялъ, какъ извѣстно, величайшую нравственность. Уже въ то время всей душей предался онъ славянскимъ филологическимъ изслѣдованіямъ, озарившимъ его имя такой извѣстностію и увѣковѣчившимъ память о немъ. Неизмѣнно исполняя принятыя на себя обязанности, онъ утренніе часы проводилъ ежедневно въ музеумѣ, гдѣ работалъ надъ составленіемъ того великолѣпнаго каталога, который служитъ образцомъ ученыхъ трудовъ этого рода. Не проходило дня, въ который бы я не спѣшилъ въ музеумъ, въ которомъ я оставался до тѣхъ поръ, пока Востоковъ не уходилъ въ публичную библіотеку. Когда же ему приходилось дежурить, для меня наступалъ тогда настоящій праздникъ. Тогда этотъ знаменитый ученый, оцѣняя пылъ искренняго знанія, изъ зала самъ уносилъ просимыя мною рукописи, какъ бы для своего собственнаго употребленія, и дозволялъ мнѣ въ своемъ присутствіи дѣлать изъ нихъ извлеченія. А какъ зачастую углубившись въ изслѣдованіе славянскихъ рукописей, въ сличеніе ихъ съ греческимъ подлинникомъ, не замѣчалъ, какъ проходили часы официальные и до глубокой ночи оставался въ публичной библіотекѣ, то это доставляло мнѣ достаточно времени для того чтобы утолить мою жажду изъ открытыхъ мнѣ источниковъ. Я удивлялся образцовому терпѣнію этого ученаго, занимавшаго уже въ мірѣ наукъ высокое мѣсто, что привыкнувъ къ уединенному кабинетному труду, его не смущало, что какой-то молодой неизвѣстный ему студентъ работаетъ у того же столика. Никогда изъ памяти моей не изгладятся ночи, проведенныя Востоковымъ въ библіотекѣ; при чемъ онъ довольствовался только двухъ или трехчасовымъ отдыхомъ, и съ какой добротой предостерегалъ онъ меня, чтобы я не проводилъ безсонныхъ ночей. Съ руки мнѣ было одно обстоятельство, весьма чувствительное для самаго Востокова и на которомъ много теряли тѣ, кои имѣли счастіе сблизиться съ нимъ. Извѣстно, что Востоковъ сильно заикался, и что продолжительный разговоръ невозможно было съ нимъ вести. Бывъ одаренъ быстрымъ зрѣніемъ и слухомъ, онъ превосходно понималъ то, о чемъ его спрашивали; когда же ему приходилось отвѣчать, языкъ и голосъ отказывались ему служить, а лице его до того искривлялось въ мучительныхъ судорогахъ, что жаль было подвергать его напраснымъ страданіямъ. Сколько потеряла, въ особенности молодежъ, отъ этого увѣчья! Въ этой прекрасной душѣ, столь готовой просвѣщать ближнихъ, сколько безвозвратно погибло обильныхъ источниковъ знанія и глубокихъ мыслей, кои рождались въ этой свѣтлой головѣ и коихъ рука не поспѣвала передавать бумагѣ! Невозможность вести съ нимъ разговоръ много способствовала къ сбереженію времени. Часто по цѣлымъ ночамъ мы другъ другу не сказали слова; видя же съ какой неутомимостію и съ какимъ яснымъ лицемъ трудится человѣкъ, склонявшійся уже къ закату своей жизни, я стыдился быть менѣе его трудолюбивымъ, и тогда я именно обогатился многими свѣдѣніями.

Собственно говоря, Востоковъ долженъ былъ въ Библіотекѣ проводить только одну ночь въ недѣлю; но нѣкоторые изъ его товарищей, разчитывая на всегдашнюю готовность этого почтеннѣйшаго человѣка оказывать всякому услуги, часто просили его дежурить вмѣсто нихъ. Не разъ Востоковъ можетъ быть готовъ былъ отказаться отъ требуемой отъ него услуги; но, вслѣдствіе какого-то спазмотическаго страданія, не могъ тогда произнести ни слова; и когда товарищъ, которому нужно было удалиться изъ библіотеки, поблагодаривъ его въ нѣсколькихъ словахъ, уже былъ далеко, тогда только Востоковъ издавалъ голосъ. Съ неизъяснимо—доброй улыбкой говаривалъ онъ мнѣ неоднократно: „это меня не сердитъ, я вѣдь вновь пріобрѣлъ нѣсколько часовъ для работы.“

Пріятно было видѣть, какое уваженіе и расположеніе оказывали не этому истинно знаменитому мужу. Библіотекаремъ библіотеки въ то время былъ еще извѣстный переводчикъ Гомера Гнѣдичъ; но лампа его жизни уже догорала; силы его сокрушила тяжкая болѣзнь; я видѣлъ, какъ этого труженика науки въ креслахъ вносили на внутренній балконъ зданія библіотеки. На солнечныхъ лучахъ хотѣлъ онъ разогрѣть стынувшій жаръ жизни. Тамъ видывалъ я и геніяльнаго баснописца Крылова, и эта простая фигура, столь повидимому несоотвѣтствующая остроумію, исполненному тончайшихъ оттѣнковъ, глубоко вонзилась въ мою душу.

Конечно академія наукъ, гордившаяся Востоковымъ, не преминетъ воздать ему должную честь. Ученики его и сотрудники на благородномъ поприщѣ изслѣдованія рѣчи великихъ предковъ одного изъ величайшихъ человѣческихъ племенъ, вѣроятно разскажутъ эту тихую, скромную жизнь, но между тѣмъ обильную множествомъ зрѣлыхъ плодовъ. Намѣреніемъ моимъ было только бросить цвѣтокъ признательности на могилу ученаго, который въ самую первую пору моего ученаго поприща, отечески мнѣ пособилъ и дозволилъ мнѣ, какъ въ зеркалѣ, глядѣться въ своей чистой и возвышенной душѣ.

Николай Малиновскій.

Г. Гансъ фонъ Бромзартъ, концертъ котораго былъ въ четвергъ, дастъ въ Вильнѣ еще концертъ, въ понедѣльникъ, 24-го февраля, предъ отъѣздомъ отсюда въ Остзейскія наши губерніи.

Г. фонъ Бромзартъ не впервые находится въ Россіи. Артистическое его поприще уже давно началось, и онъ шесть лѣтъ тому назадъ давалъ уже концертъ въ Петербургѣ. Заграницей же, въ Парижѣ и во многихъ мѣстахъ Германіи тоже давалъ концерты и былъ вездѣ прекрасно принятъ публикой.

При всемъ совершенствѣ механизма, который доведенъ у артиста do nec plus ultra, игра его въ высшей степены экспрессивна, такъ что слушая г. Бромзарта, кажется, что слушаешь Листа и вмѣстѣ съ тѣмъ Шульгофа.

Заключительной пьесой концерта была венгерская рапсодія Листа. Она исполнена была съ такимъ жаромъ, увлеченіемъ, что мы невольно подумали, что г. фонъ Бромзартъ—венгерецъ, справедливо полагая, что только одинъ венгерецъ можетъ такъ глубоко уразумѣть пѣсни своей родины, тотъ Венгерецъ, котораго поговорка гласитъ:

„Extra Hungariam non est vita;
Et si est vita, non est ita.“

(Внѣ Венгріи нѣтъ жизни, а если и есть, такъ не такая, какъ въ Венгріи). Но, къ крайнему нашему удивленію узнали, что онъ природный нѣмецъ изъ Берлина, а только переняль отъ учителя своего, геніяльнаго Листа манеру выполнять національныя пѣсни.

Пріѣздъ г. фонъ-Бромзарта есть весьма отрадное явленіе въ нашей общественной жизни, и мы считаемъ неумѣстнымъ зазывать публику въ понедѣльникъ на его концертъ, такъ какъ она, и безъ зова нашего, туда вѣроятно пожалуетъ. Г. фонъ-Бромзарта просимъ повторить венгерскую рапсодію, хотя бы hors du bénéfice.

MADRYT, 1 marca wieczorem. Ministerstwo Arrazoli otrzymało uwolnienie; w skutek tego utworzył się nowy gabinet w następnym składzie: prezes rady (bez wydziału), p. Mon; minister spraw zagranicznych, pan Pachecco; minister sprawiedliwości, p. Mayano; minister skarbu, p. Salaveria; minister marynarki, p. José Pareja; minister rolnictwa i oświecenia, p. Ulloa; minister spraw wewnętrznych, p. Canovas; minister osad, p. Diego Ballesteros.

DZIAŁ LITERACKI.

ALEKSANDER WOSTOKOW.

Sankt Petierburgskie Wiadomości donoszą o śmierci znakomitego filologa słowiańskiego, Aleksandra syna Krzysztofa Wostokowa. Uczony mąż ten umarł, mając lat wieku 83, dnia 8 lutego, o godzinie pół do 6-éj z rana w sobotę. Nieubłagana śmierć zabrała patrjarchę filologji słowiańskiéj, a Akademja nauk straciła w nim jednego z najznakomitszych i najszanowniejszych członków.

Wyżéj wymieniony dziennik dodaje, że sława imienia Wostokowa głośną jest między Słowianami, lecz że wzniosłe uczucia i szlachetną duszę jego mogły tylko ocenić osobiście znające go osoby. Jako człowiek odznaczał się on spokojem niczém niezakłóconym, najkompletniejszą bezinteresownością, czystością obyczajów i nadzwyczajną uprzejmością; jego zaś piękne utwory postawiły go wysoko na polu naukowém.

Jest to zasłużona i sprawiedliwa pochwała. Wostokow był niewątpliwie najcnotliwszym mężem, ukształcony naukowo i moralnie w najszlachetniejszym kierunku wszystkich potęg duszy, a przytém serce jego tchnęło największą życzliwością dla bliźnich, bez żadnego wyjątku pochodzenia, wiary i stanu.

Poznałem tego czcigodnego uczonego w roku 1826 w Petersburgu. Był on wówczas bibljotekarzem Cesarskiéj publicznéj bibljoteki i muzeum hr. Rumiańcowa. W obiedwóch tych skarbnicach znalazłem niewyczerpane źródło wiadomości dziejowych, które mię wówczas wyłącznie zajmowały. Kto pamięta, jaki był stan bibljoteki publicznéj pod zarządem sekretarza państwa Olenina, kto wie jakie trudności otaczały przystęp, zwłaszcza do sali rękopismów, ten łatwo zrozumié, jak wiele dobrodziejstwa wyświadczył mi Wostokow, ułatwiając bezpośrednie korzystanie z nieocenionych pomników przeszłości, któremi też jeden z pierwszych księgozbiorow europejskich tak słusznie pochlubić się może.

W troskliwości zbyt daleko posuniętéj o całość rękopismów, strzeżono je pod kluczem i raz tylko w tydzień we wtorki, konserwator, radca stanu Jermołajew, otwierał tę salę na kilka godzin dla publiczności. W jeden z takich szczęśliwych wtorków miałem zręczność ujrzeć zbiór aktów Tomickiego. Katalogu jeszcze nie było, a przynajmniéj nie był udzielany zwiedzającym bibljotekę. Z wiadomości o Stanisławie Gorskim, podanéj przez Józefa-Maxymiljana Ossolińskiego, wiedziałem o treści aktów Tomickiego; jak Tantal łaknąłem dotknąć się ustami tego zdroju, ale nie było sposobu. Wówczas byłem jeszcze człowiekiem młodym, zaledwie skończyłem uniwersytet, nikomu niczém nieznany, nie mogłem odwołać się do żadnych zasług w naukach, które zdolne byłyby wyjednać dla mnie wyjątek od ogólnego prawidła. Kiedy w roku 1853 pojechałem znowu do Petersburga i wszedłem do bibijoteki, urządzonéj według pomysłów barona Modesta Korff, uwielbienie i radość ogarnęły mię dla tego męża stanu, którego zdolności i zasługi Europa ocenia, a który przez wzorowe ułatwienie korzystania z tego jedynego na północy zbioru wiedzy, najdzielniéj przyczynił się do rozwoju umysłowego w cesarstwie. Śmiało powiedzieć można, że nigdzie w bibljotekach z taką uprzejmością pracujący nie są przyjmowani, nigdzie nie otaczają ich takie pomoce. Najporządniejsze systematyczne katalogi, tych zwłaszcza gałęzi wiedzy ludzkiéj, które powszechniejszą uwagę zajmują, już w roku 1853 były umiejętnie ułożone. Każdy miał natychmiast wydawany sobie żądany rękopism lub książkę, a co dziwniejsza, że w ciągu 24-ch godzin dostojny dyrektor bywał uwiadomiony o zaniesioném żądaniu i zawsze najniezwłoczniéj je rozwiązywał.

Inaczéj było w latach 1826, 1827 i 1828. Już zrozpaczałem, abym mógł obeznać się z rękopismami i wyczerpnąć z nich to, co za najważniejsze dla siebie poczytywałem. Ta myśl, że tyle skarbów będzie dla mnie głoską martwą, do niewypowiedzenia mię dręczyła. Powierzyłem ten smutek zacnemu panu Wostokow, który będąc spółcześnie bibljotekarzem hr. Rumiańcowa, pozwolił mi bez najmniejszéj przeszkody korzystać z bogatego w księgi i rękopisma historycznego zbioru owego zakładu. Wostokow, jak wiadomo, do głębokiéj nauki łączył najwyższą ogładę obyczajów. Już wówczas oddał się całą duszą badaniom filologicznym słowiańskim, które jego imieniowi tak promienny rozgłos i tak trwałą pamięć zapewniły. Wierny w spełnianiu przyjętych obowiązków, codzień poranne godziny przepędzał w muzeum i pracował nad tym pysznym jego katalogiem, który jest wzorem naukowych prac tego rodzaju. Nie było też dnia, abym ja nie śpieszył do muzeum, w którém zawsze dopóty dosiadywałem, dopóki Wostokow nie wychodził do bibljoteki publicznéj. Dni, w których wypadał jego dyżur, były dla mnie dniami prawdziwéj roskoszy, bo wówczas znakomity ten uczony, zdolny ocenić zapał szczerego miłośnika wiedzy, sam wynosił z sali rękopisma, o które prosiłem, jakby do własnego użytku, kładł je w porządku na swoim stole i pozwalał mi pod swojém okiem czynić z nich wyciągi. Że zaś często zapracowany nad rękopismami słowiańskiemi, nad porownywaniem ich z textem greckim, nie postrzegał jak mijały godziny obowiązkowe i głęboko w noc przesiadywał w bibljotece publicznéj, dostarczyło mi to tyle drogiego czasu, ile właśnie dosyć wówczas znajdowałem do napawania się otwartemi przed sobą źródłami. Dziwiłem się wzorowéj cierpliwości tego uczonego, już zajmującego w świecie wiedzy tak wysoki stopień, jak przywykły do samotnéj gabinetowéj pracy nie zrażał się, że jakiś młody nieznany mu student pracuje u tego stolika.

Nigdy nie wyjdą mi z pamięci te noce, które Wostokow w bibljotece przepędzał, poprzestając na krótkim dwu- albo trzy-godzinném zaśnięciu, i z jaką dobrocią ostrzegał, abym całych nocy bezsennych nie przepędzał.

Jedna okoliczność dotkliwa dla samego Wostokowa, a na któréj ci co mieli szczęście zbliżać się do jego osoby, nieskończenie tracili, zdawała mi się być na rękę. Wiadomo, że Wostokow był aż do kalectwa zająkliwy, tak, że wszelka dłuższa z nim rozmowa była niepodobną. Obdarzony bystrym wzrokiem i słuchem, najdoskonaléj rozumiał o co go pytano, ale kiedy przyszło do dania odpowiedzi, język i głos odmawiały mu posługi, twarz wykrzywiała się w boleśne kontorsje, tak, że litość brała narażać go na daremną męczarnię. Ileż to młodzi zwłaszcza stracili na tém kalectwie, jakie to obfite zdroje i wiedzy i głębszych myśli rodzących się w téj jasnéj głowie, a których ręka zdążyć nie mogła do przeniesienia na papier, niepowrótnie zamarło w téj pięknéj i tak gotowéj do oświecania bliźnich duszy. Wprawdzie niemożność prowadzenia z nim rozmowy przyczyniła się do wielkiéj oszczędności czasu. Często po całych nocach słowaśmy do siebie nie wyrzekli; ja zaś widząc, jak mąż przechylający się do zachodu wytrwale i z pogodném obliczem pracował, wstydziłem się być mniéj od niego pilnym i dużo, dużo wówczas zebrałem zapasów na czas poźniejszy.

Właściwie mówiąc, Wostokow raz tylko na tydzień powinien był w bibljotece przepędzać, ale niektórzy z jego kolegów, czy licząc na niewyczerpaną gotowość do usług tego najzacniejszego człowieka, czy może nawet korzystając z jego kalectwa często odzywali się do niego z prośbą, aby ich wyręczał. Nieraz Wostokow otwierał usta do wymówienia się od żądanéj usługi, ale skutkiem jakiegoś spazmu, ani głosu wydać, ani znowu ust zamknąć nie mógł, a tymczasem kolega, któremu pilno było wynieść się z bibljoteki, w kilku słowach czule mu podziękowawszy, już był daleko, kiedy Wostokow do głosu przyszedł. Z uśmiechem dobroci, którego wdzięku nic nie odda, mówił nieraz do mnie: „to mię nie gniewa, zyskałem znowu kilka godzin czasu pracy.“

Miło było widzieć jakie poważanie i jaka życzliwość otaczały tego umysłowo i moralnie prawdziwie znakomitego człowieka. Był wówczas jeszcze bibljotekarzem znany tłómacz Homera Gniedicz, ale już dogasała lampa jego życia, ciężka choroba złamała jego siły, patrzyłem tylko na tego pracownika nauki, jak przynoszony w krześle na wewnętrzny balkon bibljotecznego gmachu chciał w promieniach słońca rozegrzać stygnące już ciepło życia. Widywałem tam jenjalnego bajkopisa Kryłowa i ta rubaszna postać, tak na pozór niezgodna z dowcipem pełnym najdelikatniejszych odcieni, głęboko utkwiła w mojéj pamięci.

Zapewne akademja nauk, któréj Wostokow był chlubą, nie zaniedba oddać mu zasłużonego hołdu. Uczniowie jego i spółpracownicy na szlachetnem polu badania mowy wielkich przodków jednego z najzacniejszych plemion ludzkości, opowiedzą to ciche, skromne, a tylu dojrzałemi owocami ubłogosławione życie. Ja miałem tylko zamiar rzucić kwiat wdzięczności na grobie uczonego, który w pierwszych dniach mojego naukowego zawodu po ojcowsku mi dopomagał i który dozwolił mi przejrzeć się jak w zwierciadle w swojéj czystéj i wysokiéj duszy.

Mikołaj Malinowski.

Pan Hans von Bronsart, który występował z koncertem publicznie we czwartek, ma zamiar przed wyjazdem do gubernij nadbaltyckich, dać jeszcze w Wilnie jeden koncert w następujący poniedziałek 24 lutego.

Nie pierwszy to raz pan von Bronsart odwiedza Rossję. Dawno już rozpoczął swój zawód artystyczny i przed pięciu laty dawał już koncert w Petersburgu. Występował też z koncertami w Paryżu, w wielu miastach w Niemczech, i wszędzie z zapałem przyjmowany był przez publiczność.

Przy całéj doskonałości mechanizmu, który artysta doprowadził do nec plus ultra, gra jego jest pełna expressji w najwyższym stopniu, tak, że słuchając p. Bronsarta, zdaje się, że słyszymy Liszta i Schulhofa zarazem.

Ostatnią sztuką koncertu była rapsodja węgierska Liszta. Wykonana ona została z takim zapałem, że pomimowoli pomyśleliśmy sobie, że widzimy przed sobą rodowitego Węgra, gdyż rodowity Węgier tylko zdolny jest odczuć tak głęboko ojczystą piosnkę swoją, która opiewa:

„Extra Hungariam non est vita
„Et si est vita, non est ita.“

za granicami Węgier niema życia, a jeżeli jest jakie, to już nie takie wcale jak w Węgrzech. Lecz z najwięszém zdziwieniem dowiedzieliśmy się, że urodził się w Niemczech w Berlinie, a tylko od mistrza swego, genjalnego Liszta, przejął ducha i sposoby wykonywania narodowych pieśni węgierskich.

Przyjazd pana Bronsarta należy do rzędu pocieszających zjawisk w naszém towarzyskiém życiu, i dla tego uważamy za zbyteczne zachęcać publiczność, ażeby się zgromadziła na jego koncert w poniedziałek, ponieważ i bez naszéj zachęty zapewnie sama na ten koncert pośpieszy. Do pana zaś Bronsarta zanosimy prośbę o powtórzenie raz jeszcze rapsodji węgierskiéj, chociażby hors dué benéfice.

МЕТЕОРОЛОГИЧЕСКІЯ НАБЛЮДЕНІЯ ВИЛЕНСКОЙ ОБСЕРВАТОРІИ.

		6 ч. утра	въ 2 ч. по пол.	10 ч. вечера.
Февраля 20-го . . .	Барометръ	29 д. 6, 8 л.	29 д. 6,4 л.	29 д. 6,6 л.
	Термометръ	— 5, 0	+ 0, 5	—3, 0
	Вѣтеръ	В. Слабый.	Ю. В. Слабый	В. Слабый
	Сост. атмос.	Снѣгъ.	Пасмурно	Пасмурно
Февраля 21-го. . . .	Барометръ	29 д. 6, 5 л.	29 д. 5, 5 л.	29 д. 5, 1 л.
	Термометръ	— 3, 0	+0, 7	— 1, 2
	Вѣтеръ	В. Умѣрен.	Ю. Слабый	Ю. В. Слабый
	Состояніе атм.	Снѣгъ	Снѣгъ	Пасмурно.

Дозволено Цензурою. Вильно, 21 февраля 1864 г. Въ типографіи А. К. Киркора.